

LIKTA

**Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL*
projekts**

*Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas
bezdarbniekiem*

*Pētījums *Bezdarbnieku segmentācija rajonos**

Rīga 2005

Saturs

Ievads	3
Pētījuma metodoloģija.....	4
Respondentu atlase un raksturojums	6
Pētījuma rezultāti un to analīze	7
Bezdarbnieku aptaujas rezultāti – kopsavilkums	7
Preiļu rajons	19
Valmieras rajons	30
Ventspils rajons.....	41
Krāslavas rajons	52
Secinājumi un ierosinājumi	63
Pielikumi	65
Aptaujas anketas paraugs latviešu un krievu valodā.....	65

Ievads

Pētījums *Bezdarbnieku segmentācija reģionos* tiek veikts Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL Latvija* projekta *Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem* ietvaros. Projekta mērķis ir palīdzēt šīs sociāli ekonomiskās grupas iedzīvotājiem pārvarēt digitālo atstumtību, tādējādi veicinot sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū un visas sabiedrības dzīvē.

Pētījuma mērķis ir savākt un apkopot projekta efektīvai īstenošanai nepieciešamo informāciju un līdz ar to noskaidrot esošo starpību starp datoru un interneta lietošanas zināšanu pieprasījumu no darba devēja puses un piedāvājumu no potenciālā darba ņēmēja puses darba tirgū.

Bezdarbnieku un strādājošo aptauja tika veikta četros Latvijas rajonos – Preiļu, Valmieras, Ventspils un Krāslavas – laika posmā no 2005. gada 15. marta līdz 30. aprīlim. Aptauju veica šo četru rajonu Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) filiāles.

Pētījuma metodoloģija

Pētījuma priekšmets

Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* projekta *Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem* efektīvai īstenošanai nepieciešamā informācija.

Pētījuma objekts

Bezdarbnieki un strādājošie projektā iesaistītajos reģionos.

Pētījuma datu iegūšanas forma

Anketēšana, intervijas saskaņā ar iepriekš izstrādātu jautājumu formu.

Aptaujas valoda

Anketas gan latviešu, gan krievu valodā (atkarībā no valodu pārstāvju sadalījuma)

Aptaujas veikšanas veids

Respondents	Aptaujas veikšanas veids	Atbildīgais
Bezdarbnieki	Aptaujas anketas, kas tiek izdalītas tikšanās reizēs	NVA rajonu filiāļu atbildīgie darbinieki bezdarbnieka kārtējās reģistrācijas brīdī.

Rezultātu savākšana

Aptaujas beigās visas anketas un pārējā pieprasītā informācija tiek nosūtīta un/vai piegādāta noteiktā punktā.

Rezultātu apkopošana, analīze

Pēc datu iegūšanas rezultāti tika apkopti un analizēti.

Galvenie pētījuma posmi

- Nepieciešamās informācijas noskaidrošana
- Anketu izstrāde
- Aptaujas veikšana
- Anketu un pārējās pieprasītās informācijas savākšana vienā punktā
- Aptaujas rezultātu apkopošana un analīze

Respondentu atlase un raksturojums

Respondenti

Bezdarbnieki projektā iesaistītajos reģionos – Valmierā, Preiļos, Krāslavā un Ventspilī.

Noteiktais respondentu skaits

Katrā reģionā vismaz 10% no reģistrētajiem bezdarbniekiem.

Aptaujāto respondentu sadalījums

Reģions	Kopējais bezdarbnieku skaits uz 2005. gada 30. aprīli*	Aptaujāto bezdarbnieku skaits
Preiļi	3 219	384
Valmiera	1 926	194
Ventspils	1 990	207
Krāslava	3 362	479
Kopā	10 497 bezdarbnieki	1 264 respondenti

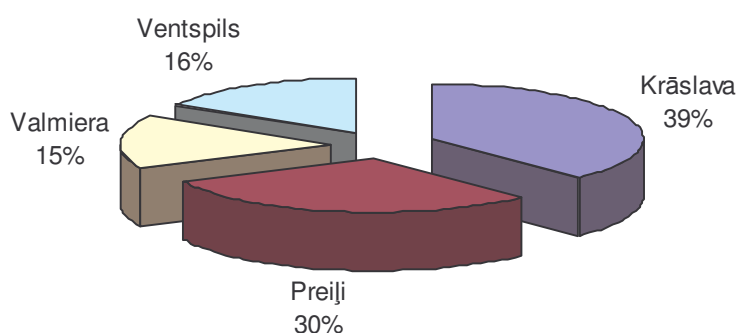
* Avots: Nodarbinātības valsts aģentūras mājas lapa www.nva.lv

Pētījuma rezultāti un to analīze

Bezdarbnieku aptaujas rezultāti – kopsavilkums

Respondentu raksturojums

Projekta ietvaros tika aptaujāti bezdarbnieki četros rajonos – Krāslavas, Preiļu, Valmieras un Ventspils (sk. 1.attēlu).

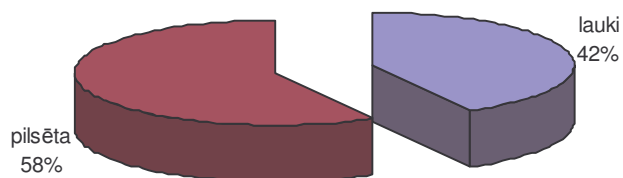

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

1. attēls. Respondentu sadalījums pa rajoniem.

Kā redzams 1. attēlā, visvairāk bezdarbnieku tika aptaujāti Krāslavas rajonā, tad seko Preiļu, Ventspils un Valmieras rajons. Šāds aptaujāto skaits atbilst bezdarbnieku kopējam skaitam šajos rajonos, jo šī pētījuma respondentu daudzums ir proporcionāls bezdarbnieku kopējam skaitam rajonā. Katrā rajonā tika aptaujāti ne mazāk kā 10% no visiem reģistrētajiem bezdarbniekiem, proti, Krāslavas rajonā – 14%, Preiļu rajonā – 12%, Ventspils rajonā – 10% un Valmieras rajonā – 10%.

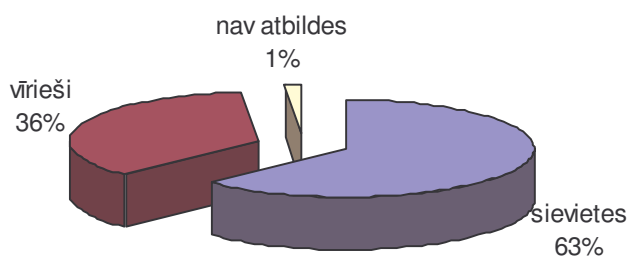
58% no visiem aptaujātajiem respondentiem dzīvo pilsētās un 42% – laukos (sk. 2. attēlu).

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

2. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas.

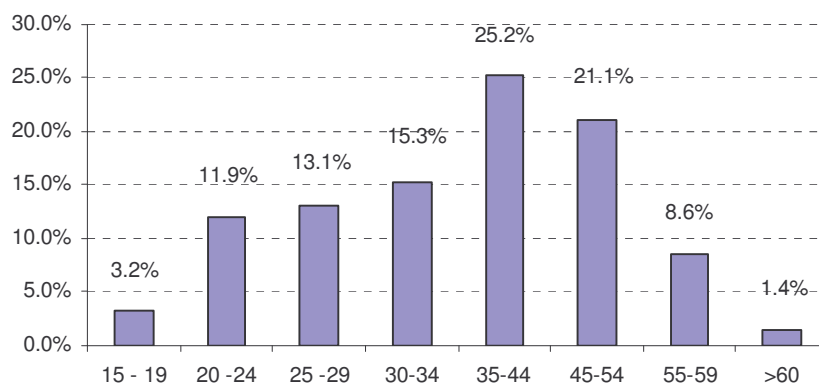
Respondentu sadalījums pēc dzimuma ir parādīts 3. attēlā. Kā redzams, 63% no visiem aptaujas dalībniekiem bija sievietes un 36% – vīrieši. Saskaņā ar NVA datiem 2005. gada 30. aprīlī valstī no visiem bezdarbniekiem 59% bija sievietes un 41% – vīrieši, tādējādi vidēji aptaujā aktīvāk ir piedalījušās sievietes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

3. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzimuma.

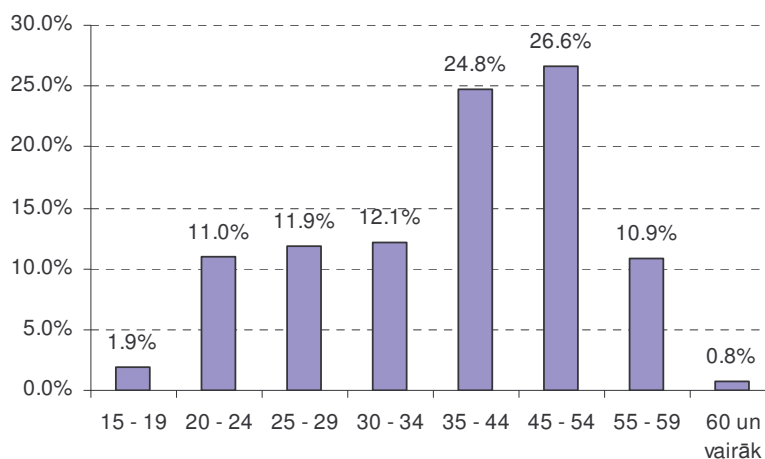
Ne mazāk svarīgs ir respondentu vecums. Nākamajos šī pētījuma posmos, izstrādājot mācību programmas un saturu, būtu jābalstās uz mācību vielas apgūšanas īpatnībām dažādās vecuma grupās. Aptaujāto sadalījums pa vecuma grupām parādīts 4.a. attēlā. Diagrammā redzams, ka visvairāk bezdarbnieku ir aptaujāti vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apnācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

4.a. attēls. Respondentu sadalījums pa vecuma grupām.

Ja aptaujāto respondentu sadalījumu salīdzina ar valsts vidējo bezdarbnieku vecuma struktūru 2005. gada 30. aprīlī (sk. 4.b attēlu), tad redzams, ka respondentu vidū ir mazāk bezdarbnieku vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem, bet vairāk pārstāvēti ir bezdarbnieki vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem..

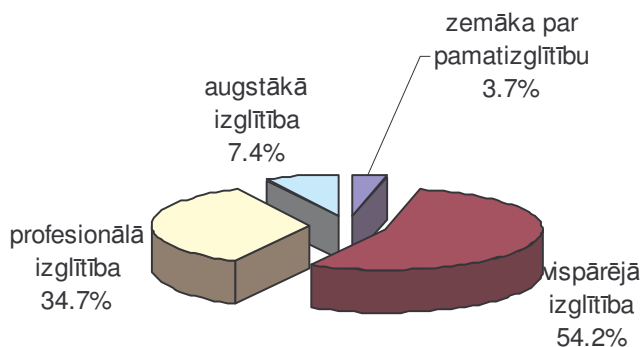

Avots: www.nva.lv, autoru aprēķini

4.b. attēls. Bezdarbnieku sastāvs sadalījumā pēc vecuma 2005. gada 30. aprīlī.

Kā vēl viens svarīgs respondentu raksturojošs rādītājs ir izglītība. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības parādīts 5.a attēlā.

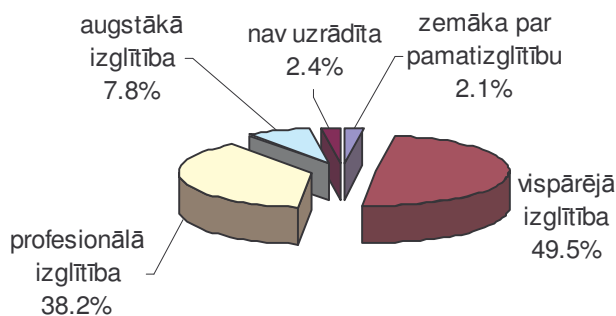
Kā redzams 5.a attēlā, vislielākā grupa (54%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad seko cilvēki ar profesionālo (35%) un augstāko izglītību (7%). Tas liecina, ka lielākā daļa aptaujāto bezdarbnieku ir bez speciālās profesionālās vai augstākās izglītības. Tikai 4% no aptaujātajiem izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

5.a attēls. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības.

Visu valsts bezdarbnieku sadalījums pēc izglītības 2005. gada 30. aprīlī ir parādīts 5.b attēlā. Var secināt, ka respondentu vidū vairāk ir bezdarbnieku, kuriem ir vispārējā izglītība vai arī izglītība ir zemāka par pamatizglītību. Nedaudz mazāk pārstāvēti ir bezdarbnieki ar profesionālo izglītību.

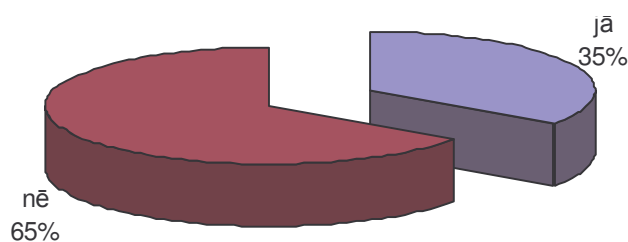
Avots: www.nva.lv, autoru aprēķini

5.b attēls. Bezdarbnieku sastāvs sadalījumā pēc izglītības 2005. gada 30. aprīlī.

Datorlietošanas prasmes un pieredze

Viens no šī pētījuma mērķiem bija apzināt respondentu datorlietošanas prasmes un pieredzi.

No visiem respondentiem pamatiemaņas darbā ar datoru bija 35%, bet 65% respondentu atbildēja, ka viņiem šādu prasmju nav (sk. 6. attēlu). Tas liecina, ka tikai katrs trešais bezdarbnieks prot strādāt ar datoru, tādējādi tikai katrs trešais nav pakļauts digitālās atstumtības riskam.

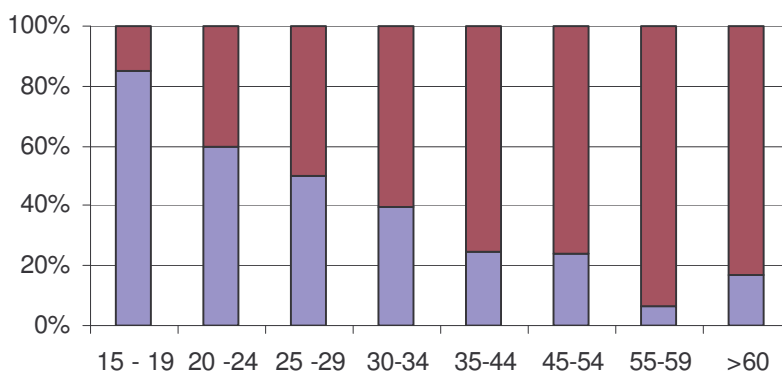

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

6. attēls. Respondentu sadalījums pēc datorlietošanas prasmēm.

Pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem, valstī kopumā 2004. gadā datoru vidēji lietojuši 54% iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem. Var secināt, ka bezdarbnieku vidū datora lietošanas prasmes ir zemākas nekā vidēji valstī.

7. attēlā ir apkopota informācija par to, kā dažāda vecuma grupu bezdarbnieki ir atbildējuši uz jautājumu par prasmi strādāt ar datoru.

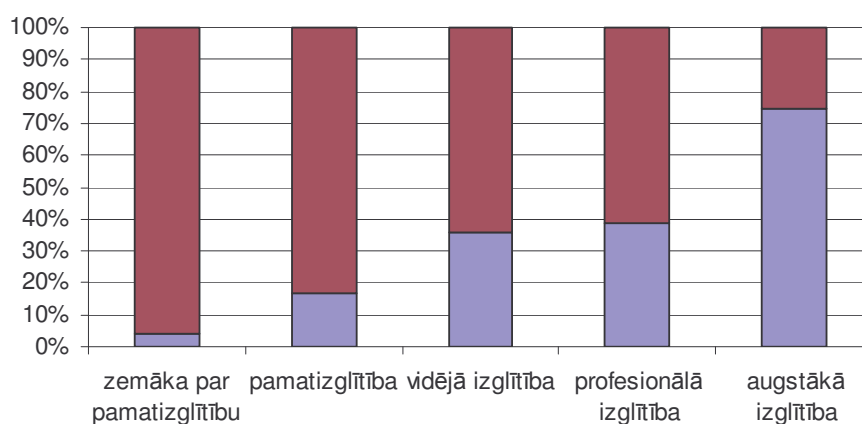

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Prot ■ Neprot

7. attēls. Datorlietošanas prasmes un vecums.

Ja aplūko sadalījumu pa vecuma grupām un to, cik daudz aptaujāto katrā no grupām prot vai neprot lietot datoru, vērojama tendence, ka grupā no 15 līdz 19 gadiem datorlietošanas prasmes ir vairāk kā 80% respondentu, savukārt, pieaugot iedzīvotāju vecumam, datorprasmju līmenis samazinās: vecumā grupā no 25 līdz 29 gadiem strādāt ar datoru prot vidēji 50% aptaujāto bezdarbnieku, bet vecuma grupā no 55 līdz 59 gadiem prot tikai nepilni 7%. 7. attēlā redzams, ka iedzīvotāju grupa, kuriem trūkst datorprasmju, pārsvarā ir vecumā virs 30 gadiem un lielākoties ir iedzīvotāji, kam skolā datormaņas netika mācītas un kas arī savā tālākajā izglītībā vai pašizglītībā šīs iemaņas nav apguvuši. Tādēļ var secināt, ka galvenā iedzīvotāju grupa, kam būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

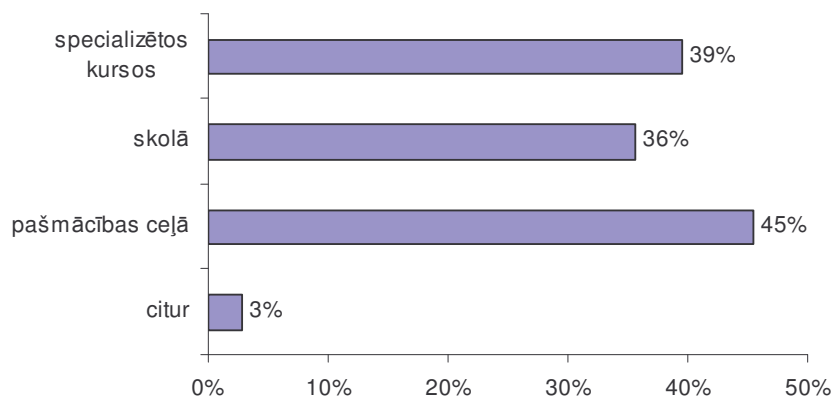
■ Neprot
■ Prot

8. attēls. Respondentu sadalījums pēc izglītības atkarībā no datorlietošanas prasmēm.

Ja analizējam sadalījumu pēc izglītības un datorlietošanas prasmēm (sk. 8. attēlu), redzam, ka, pieaugot izglītības līmenim, samazinās to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem nav datorlietošanas prasmju. Proti, starp bezdarbniekiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 74%, ar profesionālo izglītību – 39%, ar vidējo izglītību – 36%, bet ar pamatizglītību – tikai 17% bezdarbnieku. To vidū, kuru izglītība ir zemāka par pamatizglītību, datorprasmes ir tikai 4% respondentu. Tātad var secināt, ka vispārīgā izglītība ir cieši saistīta ar datorlietošanas prasmēm.

Ja aplūko, kur aptaujātie bezdarbnieki, kas prot lietot datoru, ir apguvuši datorprasmes (sk. 9. attēlu), redzam, ka vispopulārākais datorprasmju apguves veids ir pašmācības ceļā (45%), jo gandrīz katrs otrais aptaujātais ir sniedzis šādu atbildi. Nākamais populārākais datorprasmju apguves veids, ko izmantojuši kaut reizi 39% aptaujāto, ir dažādi specializētie kursi. 36% respondentu datorprasmes ir apguvuši skolā, ar ko arī ir izskaidrojams augstais datoru lietotāju īpatsvars vecuma grupā līdz 30 gadiem. Tātad var secināt, ka pašmācība ir populārākais

datorprasmju apguves veids. No vienas puses, tas liecina par aptaujāto ieinteresētību vai nepieciešamību izmantot datoru, bet, no otras puses tie, kas ir šādi apguvuši datorprasmes, nav tās sistemātiski apguvuši kvalificēta pasniedzēja vadībā, tādēļ ir liela varbūtība, ka apgūtās prasmes un iemaņas ir fragmentāras un nepilnīgas.

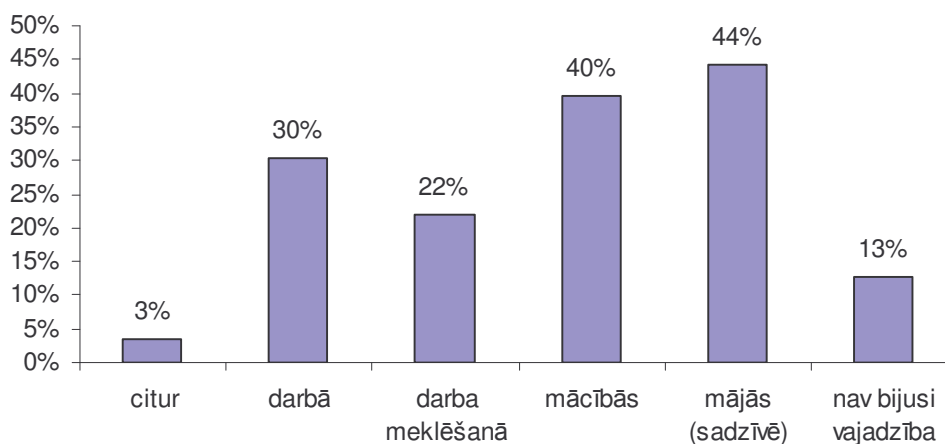

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

9. attēls. Respondentu sadalījums pēc tā, kur apgūtas datorlietošanas prasmes (iespējamās vairākas atbildes).

No tiem respondentiem, kas atbildēja, ka datorprasmes ir apguvuši citur, populārākās atbildes bija, ka iemācījušies no bērniem, darbā un privātsundās.

Lai novērtētu potenciālās datorlietošanas vajadzības, aptaujātie atbildēja, kur ir bijis nepieciešams izmantot datorprasmes (sk. 10. attēlu). Uz šo jautājumu kopumā atbildēja 431 respondents, katrs sniedzot vienu vai vairākas atbildes.

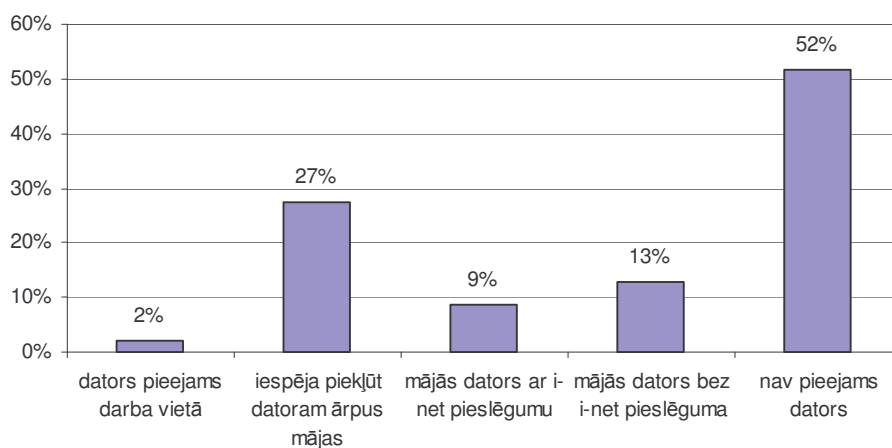

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

10. attēls. Respondentu vajadzības izmantot datoru (iespējamās vairākas atbildes).

Liela daļa (44%) respondentu datoru izmanto mājās sadzīvē, mācībās (40%), kā arī to lietojuši iepriekšējā darba vietā (30%). Pozitīvi ir vērtējama tendence, ka 22% respondentu, kam ir datorprasmes, datorus izmanto darba meklēšanā, un tikai 13% respondentu ir atbildējuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība izmantot datoru kādā no iepriekš minētajām sfērām. Veidojot apmācību programmas un apmācot bezdarbniekus, paralēli datorprasmju apgūšanai būtu jāparāda arī to praktisku lietojumu piemēri, tādu kā darba meklēšana, vispārīgas informācijas meklēšana, saziņa, lai veicinātu cilvēku informētību un tādējādi arī interesi par iesaistīšanos informācijas sabiedrībā.

Datoru lietošana ir cieši saistīta ar datoru pieejamību. 11. attēlā parādīts, kur respondentiem ir iespējama piekļuve datoram.

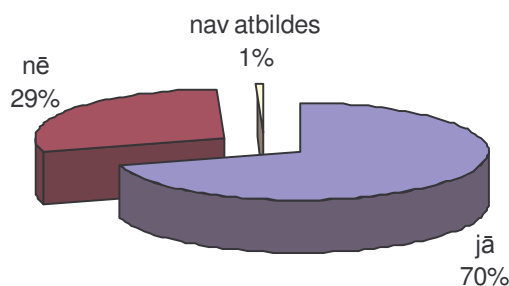

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

11. attēls. Respondentu pieeja datora un interneta lietošanai (iespējamās vairākas atbildes).

Kā redzams 11. attēlā, lielākā daļa (52%) aptaujāto ir norādījuši, ka dators viņiem nav pieejams. Dators mājās ir 22% respondentu, bet dators ar interneta pieslēgumu – tikai 9% respondentu. Iespēja piekļūt datoram ārpus mājas ir 29% respondentu, no kuriem 2% dators ir pieejams darba vietā. Lai veicinātu datorprasmju izmantošanu, nepieciešams paredzēt vairāk dažādu publisku piekļuves vietu datoram un internetam.

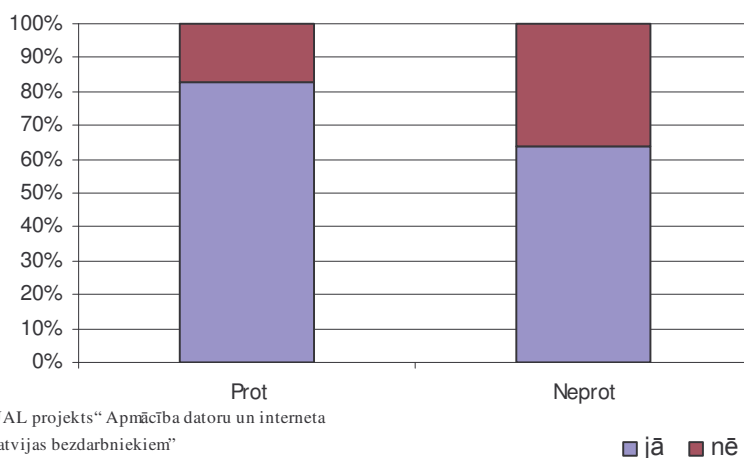
Svarīgs jautājums ir arī respondentu vēlme apgūt jaunas iemaņas un prasmes. Šajā aptaujā mēs galvenokārt interesējāmies par datorprasmju apguvi vai esošo datorimaņu un prasmju papildināšanu. 70% respondentu no visiem aptaujātajiem (sk. 12. attēlu) atbildēja, ka viņi vēlētos papildināt savas esošās datorprasmes vai apgūt tās, ja šādu prasmju nav. Tikai 29% atbildēja, ka viņiem nav vēlmes apgūt datorprasmes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

12. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes.

Ja salīdzina to respondentu grupas, kuri jau ir apguvuši datorprasmes, un tos, kuriem nav (sk. 13. attēlu), redzams, ka vairāk nekā 80% respondentu, kas prot lietot datoru, būtu interese papildināt savas zināšanas un iemaņas. Savukārt tikai nedaudz vairāk kā 60% respondentu bez datorprasēm ir interese apgūt šīs iemaņas. Šādu tendenci varētu skaidrot ar to, ka vienmēr lielāka interese rodas par lietām, kuras cilvēks saprot un redz tālāku lietojumu un iespējas.

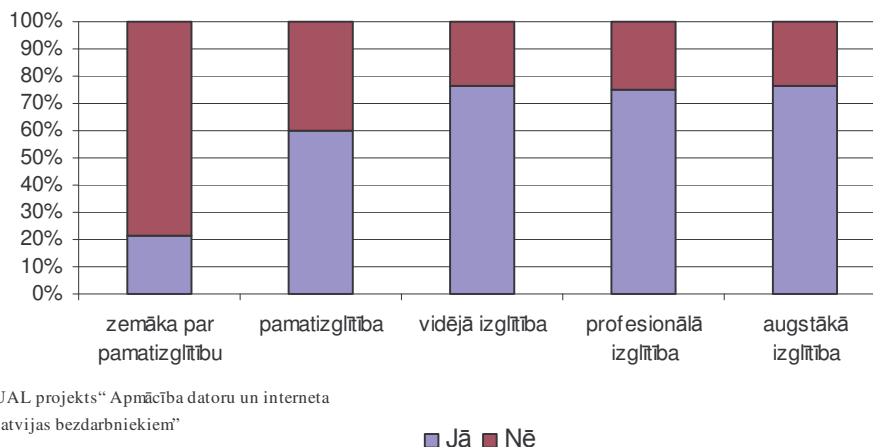
avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ jā ■ nē

13. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no esošajām datorprasēm.

Informācija par respondentu interesi apgūt vai papildināt esošās datorprasmes atkarībā no iegūtās izglītības parādīta 14. attēlā. Vērojama tendence, ka lielāka ieinteresētība apgūt vai papildināt savas datorzināšanas ir cilvēkiem ar vidējo un augstāko izglītību – 77% šo grupu

respondentu ir izteikuši vēlmi apgūt zināšanas. Papildināt vai iegūt datorprasmes vēlas arī 75% respondentu ar profesionālo izglītību.

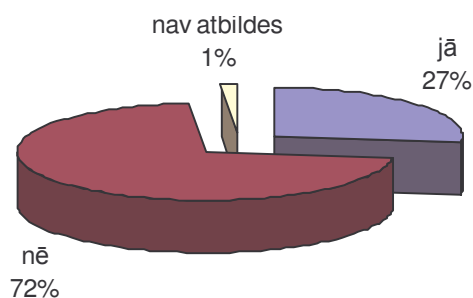
14. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no izglītības līmeņa.

Savukārt apgūt vai papildināt datorprasmes izteica vēlmi 60% respondentu ar pamatizglītību un tikai 21% no tiem, kuru izglītība ir zemāka par pamatizglītību. Var secināt, ka iedzīvotājiem ar zemāku vispārējo izglītību ir mazāka vēlme apgūt ko jaunu. Būtu nepieciešams veicināt šīs iedzīvotāju grupas interesi par jaunajām tehnoloģijām un to iespējām.

Problēmas darba meklēšanas procesā

Viens no jautājumiem, uz kuru atbildi centās rast šis pētījums, bija par iespējamām problēmām darba meklēšanas procesā nepietiekamu datorprasmju dēļ.

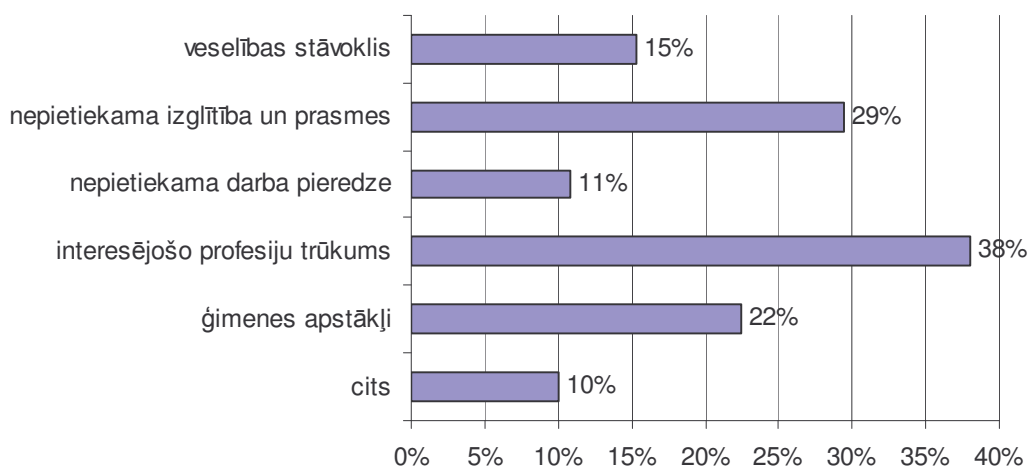
Kā redzams 15. attēlā, lielākā daļa (72%) respondentu ir atbildējuši, ka datorlietošanas prasmju trūkums nav bijis šķērslis darba atrašanā, savukārt 27% respondentu šādas problēmas ir bijušas. Tātad gandrīz katram ceturtajam bezdarbniekam nepietiekamas datorprasmes ir sagādājušas problēmas potenciālā darba atrašanas procesā. Var secināt, ka informācijas tehnoloģijas rīku pārzināšana varētu sekmēt darbā iekārtošanos.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

15. attēls. Respondentu problēmas atrast darbu nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ.

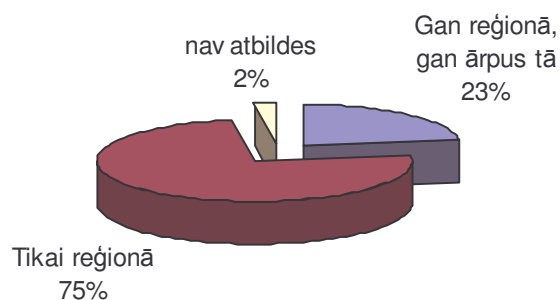
Aptaujā tika noskaidroti arī galvenie iemesli, kas liedz atrast darbu (sk. 16. attēlu). Kā galveno iemeslu 38% respondentu minēja interesējošo profesiju trūkumu, savukārt 29% aptaujāto traucēja nepietiekama izglītība un prasmes (ieskaitot IT izglītību un prasmes). Būtiski iemesli ir arī ģimenes apstākļi (22%), veselības stāvoklis (15%) un nepietiekama darba pieredze (11%). 10% respondentu darba atrašanas procesā būtisks bija kāds cits iemesls.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

16. attēls. Galvenie iemesli, kuru dēļ ir problēmas atrast darbu (iespējamās vairākas atbildes).

Respondentiem tika uzdots jautājums, kur viņi meklē potenciālās darba vietas – tikai reģionā, kur viņi dzīvo, vai arī gan savā reģionā, gan ārpus tā (sk. 17. attēlu). Var secināt, ka 75% respondentu nav gatavi meklēt darbu ārpus sava reģiona.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

17. attēls. Potenciālā darba meklēšanas vieta.

Iespējams, ka šāda tendence vērojama tādēļ, ka aptaujāto vidū dominē cilvēki, kas ir vecāki par 35 gadiem un acīmredzot cieši saistīti ar mājām un ģimenei.

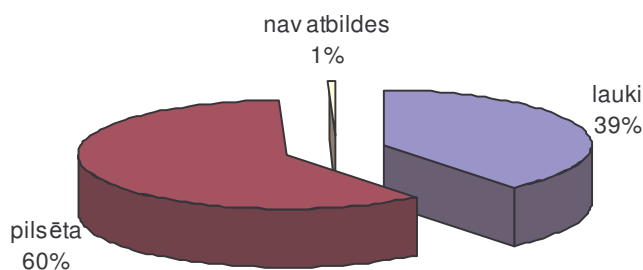
Var pieņemt, ka šie 75% respondentu vēlētos, lai apmācības notiktu arī viņu reģionā, kas liecina, ka nepieciešams paaugstināt esošo mācību centru kapacitāti. Tajā pašā laikā informācijas tehnoloģijas varētu pavērt šiem iedzīvotājiem attāla darba iespējas, ļaujot viņiem dzīvot savā reģionā, vienlaikus strādājot citā reģionā vai pat valsts uzņēmumā.

Preiļu rajons

Respondentu raksturojums

Preiļu rajonā 2005. gada 30. aprīlī bija reģistrēti 3 219 bezdarbnieku. No tiem aptaujā piedalījās 384 jeb 12%.

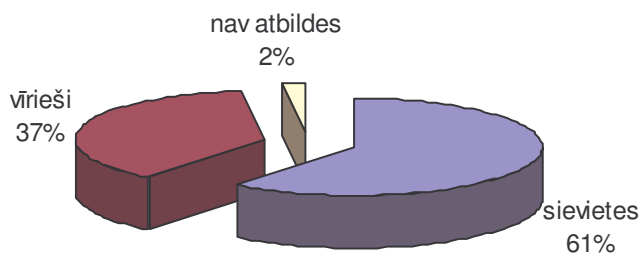
No visiem aptaujātajiem respondentiem 60% bezdarbnieku dzīvo pilsētās un 39% – laukos (sk. 18. attēlu). Šāds respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas ir tuvs vidējam visu četru rajonu respondentu sadalījumam, proti, 58% bezdarbnieku dzīvo pilsētās un 42% – laukos.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

18. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas Preiļu rajonā.

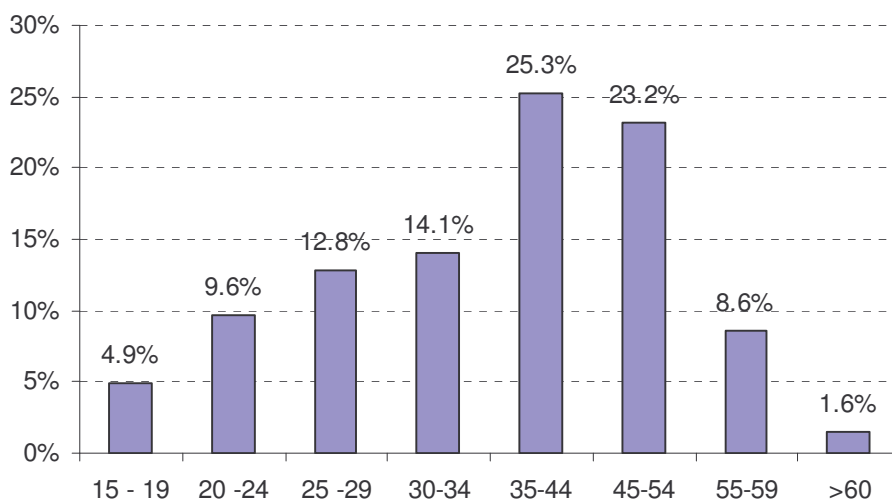
Respondentu sadalījums pēc dzimuma ir parādīts 19. attēlā. Kā redzams, 61% no visiem aptaujas dalībniekiem bija sievietes un 37% – vīrieši, tātad līdzīgs kopējam visu rajonu vidējam sadalījumam pēc dzimuma – 63% sieviešu un 36% vīriešu.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

19. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzimuma Preiļu rajonā.

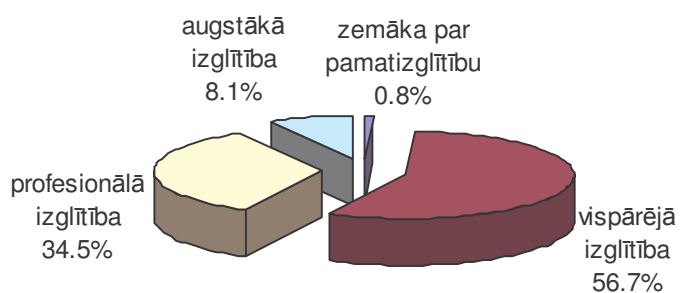
Ja aplūko Preiļu rajona respondentu sadalījumu pa vecuma grupām (sk. 20. attēlu), vērojama līdzīga tendence kā visu rajonu kopējam sadalījumam pēc vecuma. Tajā pašā laikā Preiļu rajonā lielāks ir aptaujāto bezdarbnieku īpatsvars vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

20. attēls. Respondentu sadalījums pa vecuma grupām Preiļu rajonā.

Kā vēl viens svarīgs respondentus raksturojošs rādītājs ir izglītība. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības parādīts 21. attēlā.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

21. attēls. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības Preiļu rajonā.

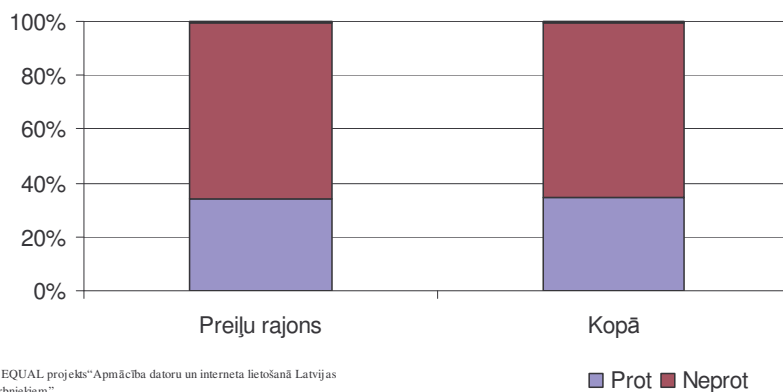
Kā redzams 21.attēlā, vislielākā grupa (56,7%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad cilvēki ar profesionālo (34,5%) un augstāko izglītību (8,1%). Tas liecina, ka lielākā daļa aptaujāto bezdarbnieku ir bez speciālās profesionālās vai augstākās izglītības. Tikai 0,8% no aptaujātajiem izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

Ja salīdzina Preiļu rajona bezdarbnieku izglītības līmeni ar visu aptaujas dalībnieku vidējo izglītības līmeni, tad vērojama tendence, ka Preiļu rajonā ir mazāks to bezdarbnieku īpatsvars, kuru izglītība ir zemāka par pamatizglītību (Preiļu rajonā – 0,8%, savukārt no visiem aptaujātajiem – 3,7%).

Datorlietošanas prasmes un pieredze

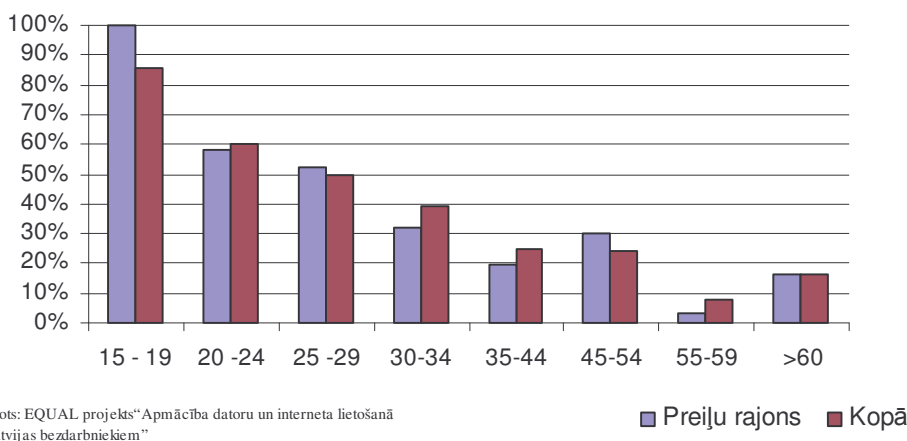
Viens no šī pētījuma mērķiem bija apzināt respondentu datorlietošanas prasmes un pieredzi.

No visiem respondentiem pamatiemaņas darbā ar datoru bija 34% aptaujāto, 65% respondentu atbildēja, ka viņiem šādu prasmju nav (sk. 22. attēlu), bet 1% respondentu uz šo jautājumu neatbildēja. Tas sakrīt ar visu rajonu vidējo rādītāju un liecina, ka tikai katrs trešais bezdarbnieks prot strādāt ar datoru, tādēļ tikai katrs trešais nav pakļauts digitālās atstumtības riskam. Šis rādītājs bezdarbnieku vidū ir zemāks nekā vidēji valstī, proti, 54% no iedzīvotājiem ir lietojuši datoru.

22. attēls. Respondentu sadalījums pēc datorlietošanas prasmēm Preiļu rajonā.

23. attēlā ir apkopota informācija par to, cik procentu dažāda vecuma grupu bezdarbnieku Preiļu rajonā un visos rajonos kopumā prot strādāt ar datoru.

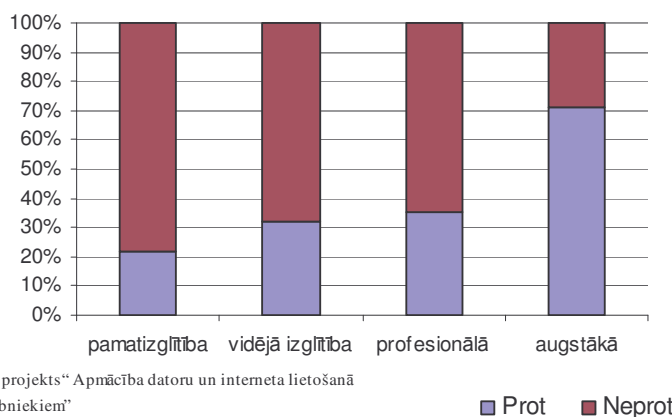

23. attēls. Datorlietotāju īpatsvars dažāda vecuma grupās Preiļu rajonā.

Ja aplūko, kāds ir to respondentu sadalījums pa vecuma grupām Preiļu rajonā, kuri datoru lieto un kuri – ne, vērojama tendence, ka vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem datorlietošanas prasmes ir 100% respondentu. Savukārt, pieaugot iedzīvotāju vecumam, datorprasmju līmenis samazinās: vecuma grupā no 25 līdz 29 gadiem datoru izmanto vidēji 50% aptaujāto bezdarbnieku, bet vecuma grupa no 55 līdz 59 gadiem nesasniedz pat 5% atzīmi.

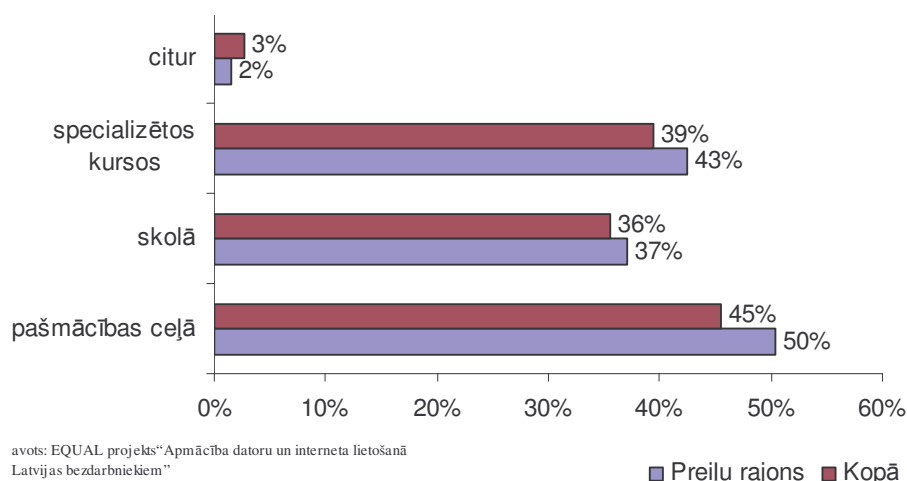
Kā redzams 23. attēlā, to iedzīvotāju grupa, kuriem nav datorprasmju, pārsvarā ir vecumā virs 30 gadiem un galvenokārt ir iedzīvotāji, kam skolā datorlietošanas netika mācītas un kas arī savā tālākajā izglītībā vai pašizglītībā šīs iemaņas nav apguvuši. Tādēļ var secināt, ka galvenā iedzīvotāju grupa, kam būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem. Šī tendence ir līdzīga arī visu četru rajonu bezdarbniekiem kopumā.

Ja analizē respondentu sadalījumu pēc izglītības un tā, kam ir datorlietošanas prasmes un kam to nav (sk. 24. attēlu), redzam, ka, pieaugot izglītības līmenim, samazinās to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem nav datorlietošanas prasmju. Starp bezdarbniekiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 71%, ar profesionālo izglītību – 35%, ar vidējo izglītību – 32%, bet ar pamatizglītību 21% bezdarbnieku. Var secināt, ka vispārējā izglītība ir cieši saistīta ar datorlietošanas prasmēm un šī tendence Preiļu rajonā ir līdzīga kā visiem četriem rajoniem kopumā.

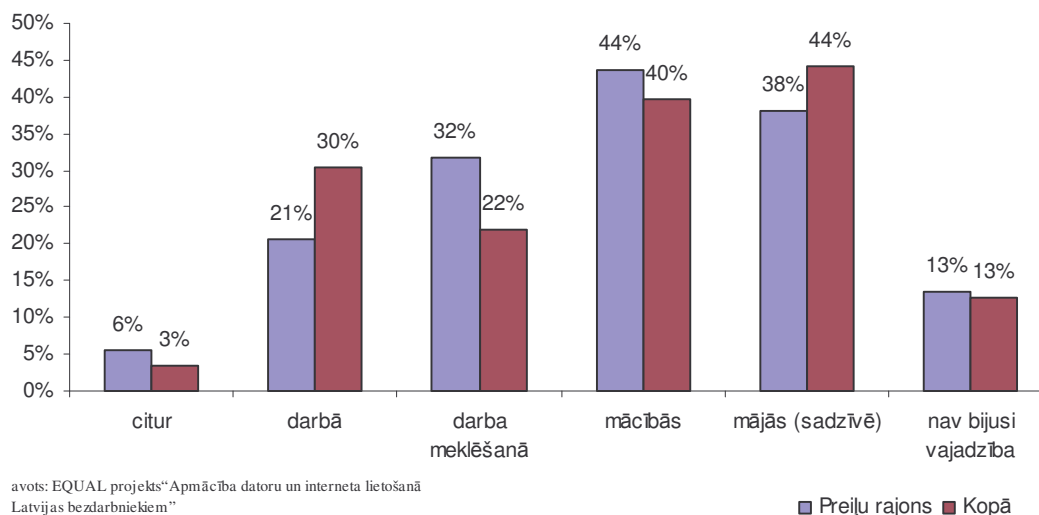
24. attēls. Respondentu sadalījums pēc izglītības atkarībā no datorlietošanas prasmēm Preiļu rajonā.

Ja aplūko, kur aptaujātie bezdarbnieki, kas prot lietot datoru, ir apguvuši datorlietošanas prasmes (sk. 25. attēlu), redzam, ka vispopulārākais datorprasmju apguves veids Preiļu rajonā ir pašmācības ceļā – 50%, kas ir nedaudz lielāks par visu četru rajonu attiecīgo rādītāju (45%). Nākamais populārākais datorprasmju apguves veids, ko izmantojuši kaut reizi 43% aptaujāto, ir dažādi specializētie kursi. Šis rādītājs ir augstāks nekā visiem rajoniem kopumā, proti, 39%. Savukārt 37% respondentu datorprasmes ir apguvuši skolā, ar ko arī ir izskaidrojams augstais datorlietotāju īpatsvars vecuma grupā līdz 30 gadiem (šis rādītājs ir līdzīgs kā visiem rajoniem kopumā – 36%). Tātad var secināt, ka pašmācība ir populārākais datorprasmju apguves veids. No vienas puses, tas liecina par aptaujāto ieinteresētību vai nepieciešamību izmantot datoru, no otras puses, tie, kas ir šādi apguvuši datorprasmes, nav tās apguvuši sistemātiski kvalificēta pasniedzēja vadībā. Tādēļ ir liela varbūtība, ka apgūtās prasmes un iemaņas ir fragmentāras un nepilnīgas.

25. attēls. Respondentu sadalījums pēc tā, kur apgūtas datorlietošanas prasmes Preiļu rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

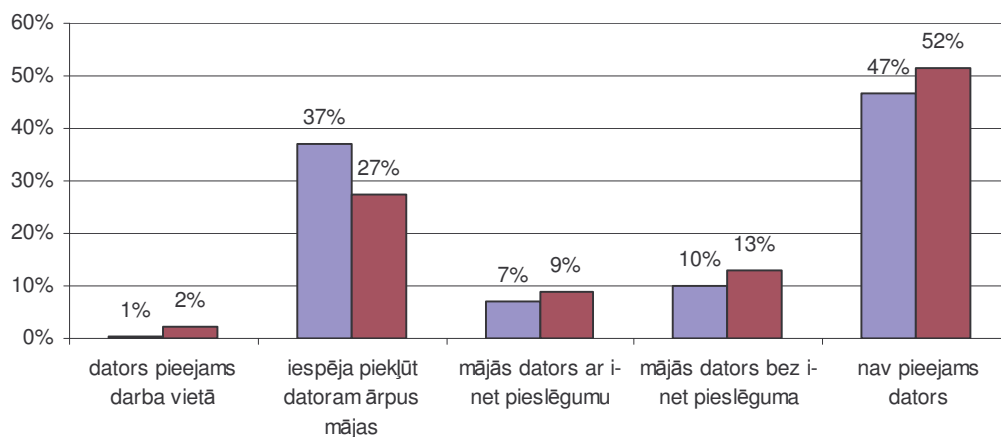
Lai novērtētu potenciālās datorlietošanas vajadzības, aptaujātie atbildēja, kur ir bijis nepieciešams izmantot datorprasmes (sk. 26. attēlu). Uz šo jautājumu kopumā atbildēja 431 respondents, no tiem Preiļu rajonā 126 respondenti, katrs sniedzot vienu vai vairākas atbildes.

26. attēls. Respondentu vajadzības izmantot datoru sadzīvē Preiļu rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Divi populārākie datora izmantošanas veidi Preiļu rajonā, līdzīgi kā visos četros rajonos kopumā, ir mājās (38%) un mācībās (44%). Atšķirībā no četrus rajonus kopējā rādītāja, Preiļu rajonā ir lielāks to datorlietotāju īpatsvars, kuri datoru izmanto mācībās (visos rajonos kopumā mācībām datoru izmanto 40% respondentu). Pozitīvi vērtējama tendence, ka 32% respondentu, kam ir datorprasmes, datorus izmanto darba meklēšanā (visos četros rajonos kopumā tikai 22%). Līdzīgi kā visos rajonos kopumā, arī Preiļu rajonā 13% respondentu ir atbildējuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība izmantot datoru kādā no iepriekšminētajām sfērām. Veidojot apmācību programmas un apmācot bezdarbniekus, paralēli datorprasmju apgūšanai būtu jāparāda arī praktisku lietojumu piemēri, tādi kā darba meklēšana, vispārīgas informācijas meklēšana, saziņa, lai veicinātu cilvēku informētību un tādējādi arī interesi par iesaistīšanos informācijas sabiedrībā.

Datorlietošana ir cieši saistīta ar datoru pieejamību. 27. attēlā parādīts, kur respondenti ir iespējama piekļuve datoram.

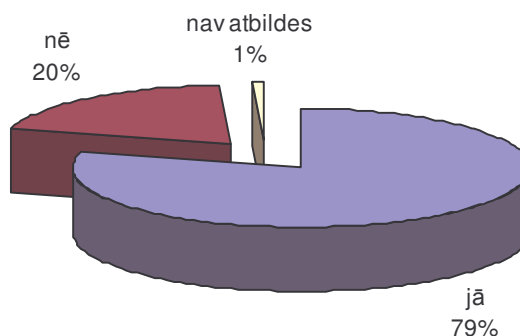
avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Preiļu rajons ■ Kopā

27. attēls. Respondentu piekļuve datora un interneta lietošanai Preiļu rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Kā redzams 27. attēlā, liela daļa (47%) aptaujāto Preiļu rajonā ir norādījuši, ka dators viņiem nav pieejams. Šis rādītājs rajonā ir nedaudz zemāks kā visos četros rajonos kopumā. Dators mājās pieejams ir 17% respondentu, bet dators ar interneta pieslēgumu – tikai 7% respondentu. Datora pieejamība mājās Preiļu rajonā ir nedaudz zemāka kā visos četros rajonos kopumā. Iespēja piekļūt datoram ārpus mājas ir 38% respondentu, no kuriem 1% aptaujāto dators ir pieejams darba vietā. Šis rādītājs Preiļu rajonā ir augstāks kā visos četros rajonos kopumā – 29%. Lai veicinātu datorprasmju lietošanu, būtu nepieciešams paredzēt vēl vairāk dažādu publisku piekļuves vietu datoram un internetam.

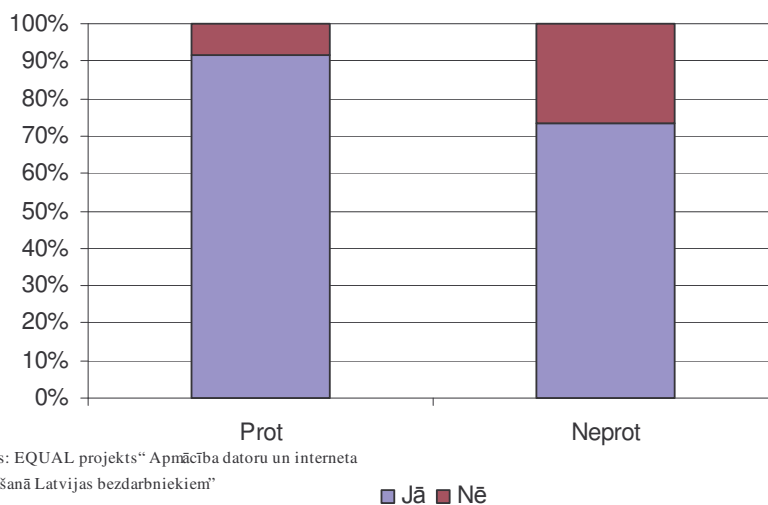
Svarīgs jautājums ir arī respondentu vēlme apgūt jaunas iemaņas un prasmes. Šajā aptaujā mūsu galvenā interese bija par datorprasmju apguvi vai esošo datorprasmju un prasmju papildināšanu – 79% respondentu no visiem Preiļu rajonā aptaujātajiem (sk. 28. attēlu) atbildēja, ka viņi vēlētos papildināt savas esošās datorprasmes vai apgūt tās, ja šādu prasmju nav (visos četros rajonos kopumā šādu vēlmi izteica 70% respondentu). Tikai 20% atbildēja, ka viņiem nav vēlmes apgūt datorprasmes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

28. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes Preiļu rajonā.

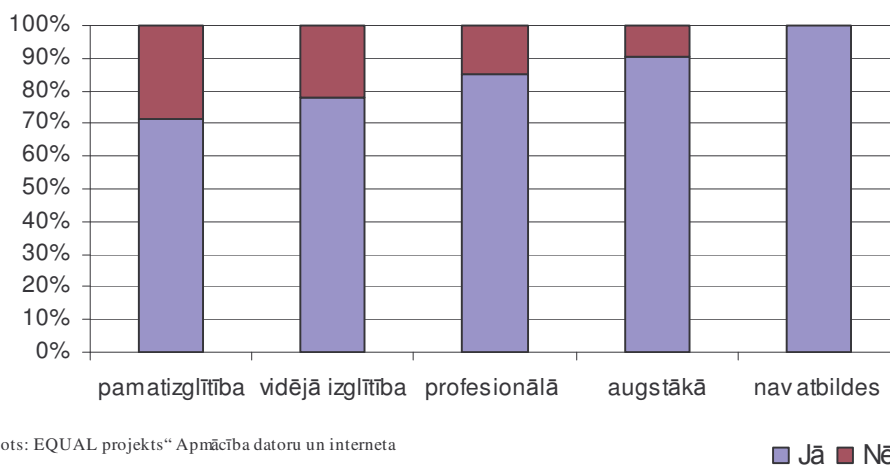
Ja salīdzina respondentu grupas, kuriem jau ir datorprasmes, un tos, kuriem to nav (sk. 29. attēlu), redzams, ka Preiļu rajonā vairāk nekā 90% respondentu ar datorprasmēm būtu interese papildināt savas zināšanas un iemaņas (visos četros rajonos kopumā – 80%). Savukārt vairāk nekā 70% respondentu bez datorprasmēm arī ir interese apgūt šīs iemaņas (visos četros rajonos kopumā – 60%). Var secināt, ka Preiļu rajonā bezdarbniekiem ir lielāka interese apgūt datorprasmes nekā visos četros rajonos kopumā.

29. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no esošajām datorprasmēm Preiļu rajonā.

Informācija par respondentu interesi apgūt vai papildināt esošās datorprasmes atkarībā no iegūtās izglītības parādīta 30. attēlā. Vērojama tendence, ka lielāka ieinteresētība apgūt vai papildināt savas zināšanas ir cilvēkiem ar augstāko izglītību, proti, 90% šīs grupas respondentu ir

izteikuši vēlmi apgūt zināšanas. Arī 85% respondentu ar profesionālo izglītību un 79% respondentu ar vidējo izglītību vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes. Preiļu rajonā 70% bezdarbnieku ar pamatizglītību vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes, un šis rādītājs ir par 10% augstāks nekā visos četros rajonos kopumā (60%).

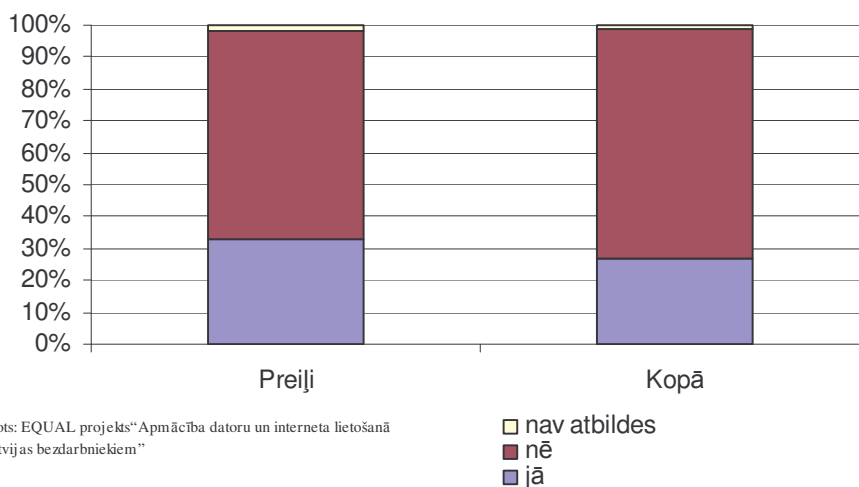
30. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no izglītības līmeņa Preiļu rajonā.

Problēmas darba meklēšanas procesā

Viens no jautājumiem, uz kuru atbildi centās rast šis pētījums, bija par iespējamām problēmām darba meklēšanas procesā nepietiekamo datorprasmju dēļ.

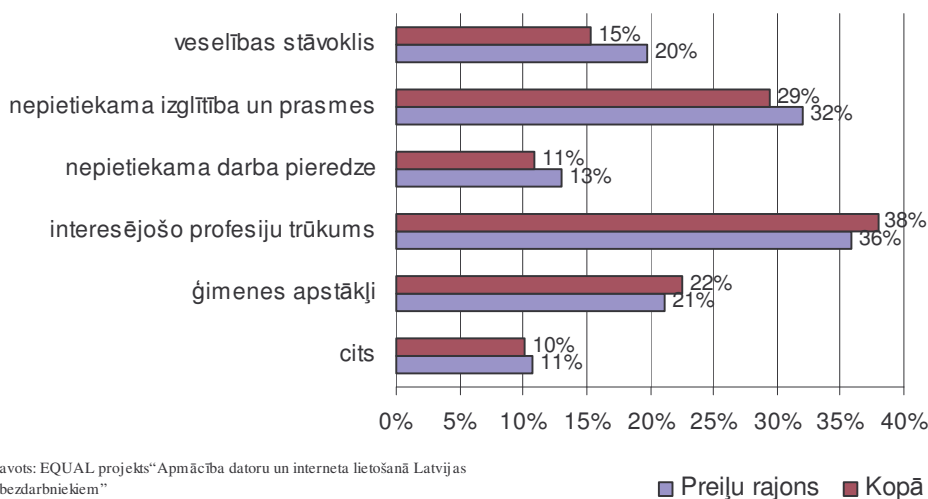
Kā redzams 31. attēlā, lielākā daļa respondentu (67%) ir atbildējuši, ka datorlietošanas prasmju trūkums nav bijis šķērslis darba atrašanā, savukārt 33% respondentu šādas problēmas ir bijušas. Tas liecina, ka gandrīz katram trešajam bezdarbniekam nepietiekamas datorprasmes ir sagādājušas problēmas potenciālā darba atrašanas procesā. Var secināt, ka informācijas tehnoloģijas rīku pārzināšana varētu sekmēt darbā iekārtošanās procesu.

Preiļu rajonā datorlietošanas prasmju trūkums ir bijis lielāks šķērslis darba atrašanā nekā visos četros rajonos kopumā, kur datorlietošanas prasmes ir bijušas problēma darba meklēšanā 27% respondentu.

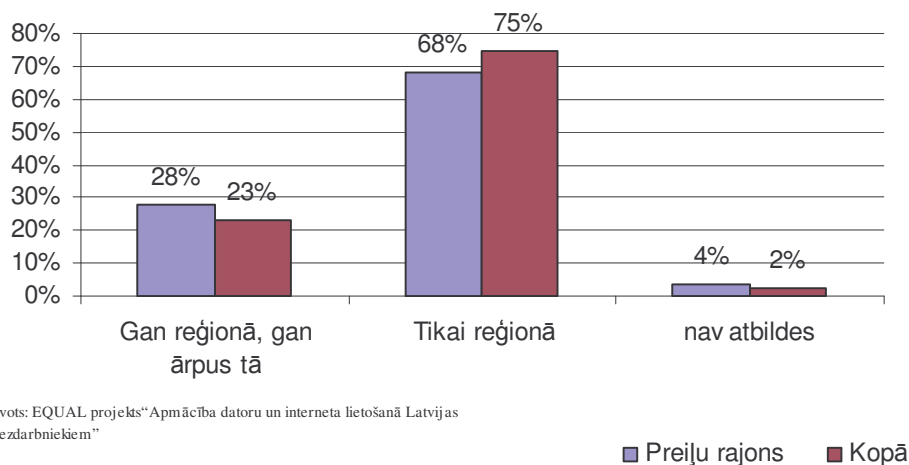
31. attēls. Respondentu problēmas atrast darbu nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ Preiļu rajonā.

Aptaujā tika noskaidroti galvenie iemesli, kas liedz atrast darbu (sk. 32. attēlu). Kā galveno iemeslu 36% respondentu minēja interesējošo profesiju trūkumu (visos četros rajonos kopumā – 38%), savukārt 32% – nepietiekamu izglītību un prasmes (ieskaitot IT izglītību un prasmes, visos četros rajonos kopumā – 29%). Tāpat būtiski iemesli ir ģimenes apstākļi (21%), veselības stāvoklis (20%) un nepietiekama darba pieredze (13%). 11% respondentu darba atrašanas procesā būtisks bija kāds cits iemesls.

32. attēls. Galvenie iemesli, kuru dēļ ir problēmas atrast darbu Preiļu rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Respondentiem tika uzdots jautājums, kur viņi meklē potenciālās darba vietas – tikai reģionā, kur viņi dzīvo, vai arī gan savā reģionā, gan ārpus tā (sk. 33. attēlu). Var secināt, ka 68% Preiļu rajona respondentu nav gatavi meklēt darbu ārpus sava reģiona (šis rādītājs ir zemāks kā visos četros rajonos kopumā – 75%).

33. attēls. Potenciālā darba meklēšanas vieta Preiļu rajonā.

Iespējams, ka šāda tendence ir tādēļ, ka aptaujāto vidū dominē cilvēki, kas ir vecāki par 35 gadiem un var būt cieši saistīti ar mājām un ģimeni.

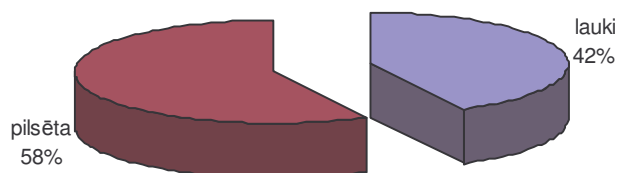
Var pieņemt, ka šie 68% respondentu vēlētos, lai apmācības notiktu arī viņu reģionā, kas liecina, ka nepieciešams paaugstināt esošo mācību centru kapacitāti. Tajā pašā laikā informācijas tehnoloģijas varētu pavērt šiem iedzīvotājiem attāla darba iespējas, kas ļautu tiem dzīvot savā reģionā, vienlaikus strādājot cita reģiona vai pat valsts uzņēmumā.

Valmieras rajons

Respondentu raksturojums

Valmieras rajonā 2005. gada 30. aprīlī bija reģistrēti 1 926 bezdarbnieki. No tiem aptaujā piedalījās 194 jeb 10%.

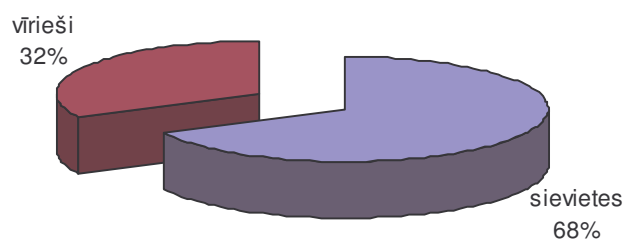
58% no visiem aptaujātajiem respondentiem dzīvo pilsētās un 42% – laukos (sk. 34. attēlu). Šāds respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas ir tāds pats kā vidējais visu četru rajonu respondentu sadalījums, proti, 58% bezdarbnieku dzīvo pilsētās un 42% – laukos.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

34. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas Valmieras rajonā.

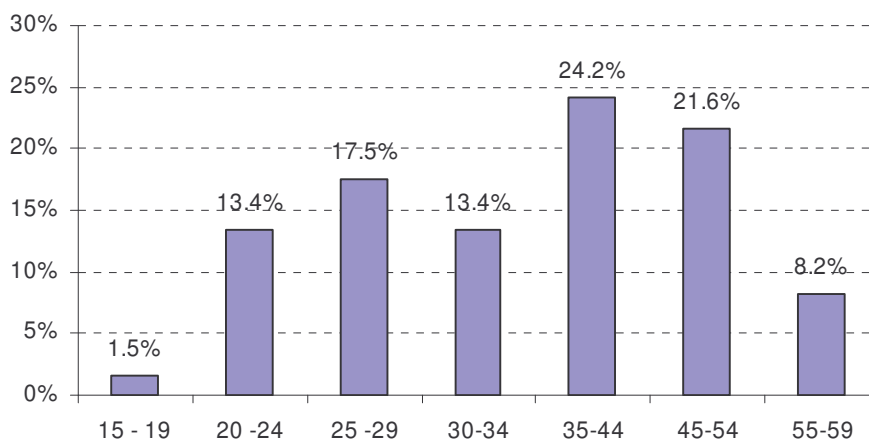
Respondentu sadalījums pēc dzimuma ir parādīts 35. attēlā. Kā redzams, 68% no visiem aptaujas dalībniekiem bija sievietes un 32% – vīrieši, kas ir tuvs kopējais visu rajonu vidējam sadalījumam pēc dzimuma: 63% sieviešu un 36% vīriešu.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

35. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzimuma Valmieras rajonā.

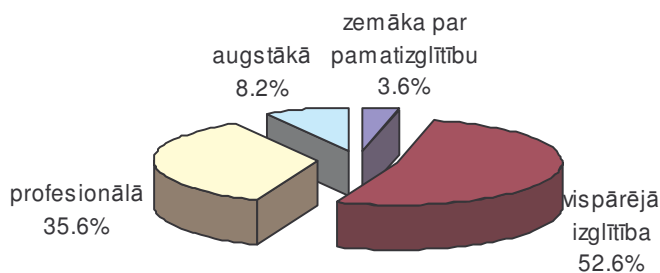
Ja aplūko Valmieras rajona respondentu sadalījumu pa vecuma grupām (sk. 36. attēlu), tad vērojama līdzīga tendence kā visu rajonu kopējam sadalījumam pēc vecuma. Tajā pašā laikā Valmieras rajonā lielāks ir aptaujāto bezdarbnieku īpatsvars vecuma grupā no 25 līdz 29 gadiem. Valmieras rajonā nav aptaujāts neviens bezdarbnieks vecumā virs 60 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

36. attēls. Respondentu sadalījumu pa vecuma grupām Valmieras rajonā.

Kā vēl viens svarīgs respondentus raksturojošs rādītājs ir izglītība. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības parādīts 37. attēlā.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

37. attēls. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības Valmieras rajonā

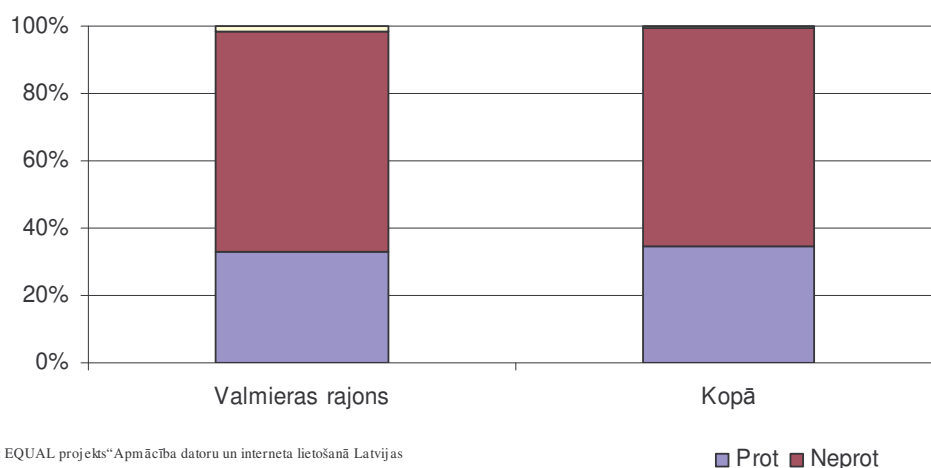
37. attēlā redzams, ka vislielākā grupa (52,6%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad cilvēki ar profesionālo (35,6%) un augstāko izglītību (8,2%). Tas liecina, ka lielākā daļa aptaujāto bezdarbnieku ir bez speciālās profesionālās vai augstākās izglītības. Tikai 3,6% no aptaujātajiem izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

Ja salīdzina Valmieras rajona bezdarbnieku izglītības līmeni ar visu aptaujas dalībnieku vidējo izglītības līmeni, tad tendences es līdzīgas – visos četros rajonos kopumā vislielākā grupa (54,2%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad ar profesionālo (34,7%) un augstāko izglītību (7,4%). Tikai 3,7% no visiem aptaujātajiem respondentiem kopumā izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

Datorlietošanas prasmes un pieredze

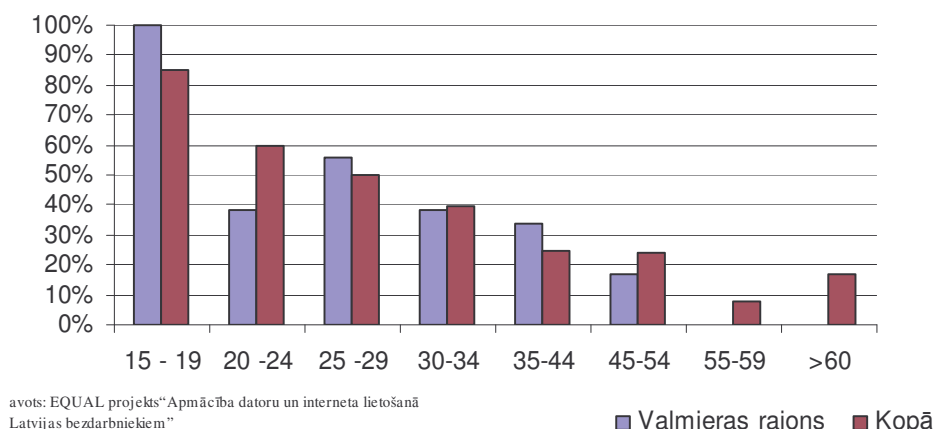
Viens no šī pētījuma mērķiem bija apzināt respondentu datorlietošanas prasmes un pieredzi.

No visiem respondentiem pamatiemaņas darbā ar datoru bija 34% aptaujāto, 66% respondentu atbildēja, ka viņiem šādu prasmju nav (sk. 38. attēlu), kas sakrīt ar visu rajonu vidējo rādītāju. Tas liecina, ka tikai katrs trešais bezdarbnieks prot strādāt ar datoru, tādēļ tikai katrs trešais nav pakļauts digitālās atstumtības riskam. Šis rādītājs bezdarbnieku vidū ir zemāks nekā vidēji valstī – 54% no iedzīvotājiem ir lietojuši datoru.

38. attēls. Respondentu sadalījums pēc datorlietošanas prasmēm Valmieras rajonā.

39. attēlā ir apkopota informācija par to, cik procentu dažāda vecuma grupu bezdarbnieku Valmieras rajonā un visos rajonos kopumā prot strādāt ar datoru.

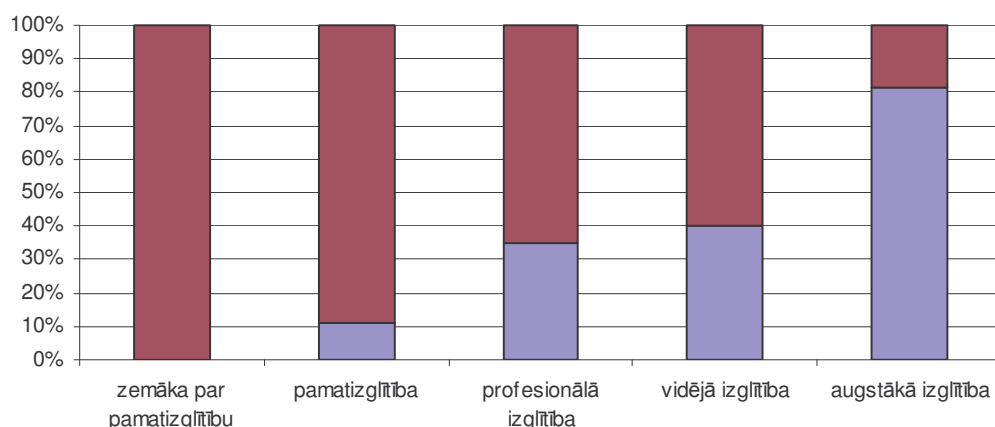

39. attēls. Datorlietotāju īpatsvars vecuma grupās Valmieras rajonā.

Ja aplūko, kāds ir to respondentu sadalījums pēc vecuma Valmieras rajonā, kuri datoru lieto un kuri – ne, tad vērojama tendence, ka vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem datorlietošanas prasmes ir 100% respondentu, savukārt, pieaugot iedzīvotāju vecumam, datorprasmju līmenis samazinās: vecuma grupā no 25 līdz 29 gadiem datoru izmanto vidēji 55% aptaujāto bezdarbnieku, vecumā no 45 līdz 54 gadiem tie ir tuvu 15%. Savukārt neviens no aptaujātajiem vecumā virs 55 gadiem ar datoru strādāt neprata.

39. attēlā redzams, ka visos četros rajonos kopumā tendences rāda, ka galvenā iedzīvotāju grupa, kurai būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem. Šī tendence ir līdzīga arī visu četru rajonu bezdarbniekiem kopumā, taču Valmieras rajonā uz kopējā fona manāma datorprasmju lejupslīde, jau sākot no 20 gadiem.

Ja analizē respondentu sadalījumu pēc izglītības un tā, kam ir datorlietošanas prasmes un kam to nav (sk. 40. attēlu), redzam, ka, pieaugot izglītības līmenim, samazinās to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem nav datorlietošanas prasmju. Starp respondentiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 81%, ar vidējo izglītību – 40%, ar profesionālo izglītību – 35%, bet ar pamatizglītību 12% bezdarbnieku. Grupā, kur izglītība ir zemāka par pamatizglītību, datoriemaņu vispār nav. Var secināt, ka vispārējā izglītība ir cieši saistīta ar datorlietošanas prasmēm un šī tendence Valmieras rajonā ir līdzīga kā visiem četriem rajoniem kopumā.

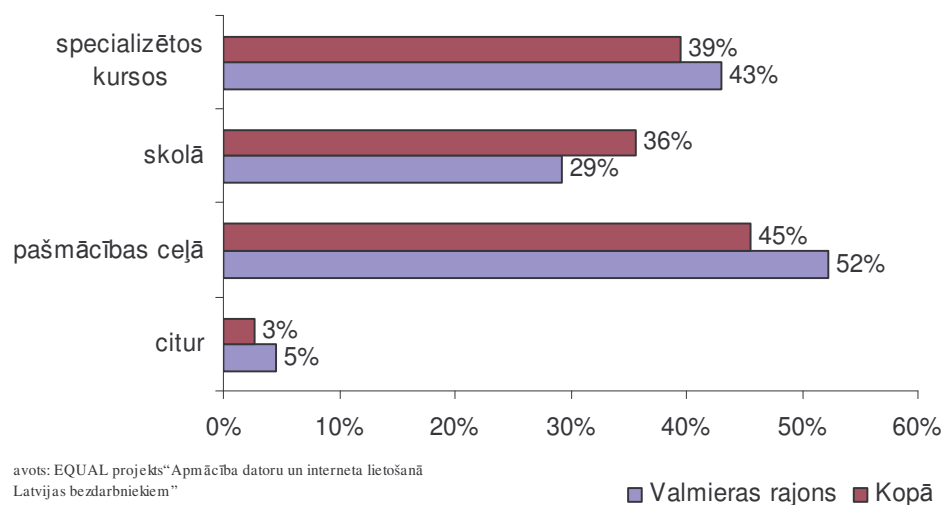

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Prot ■ Neprot

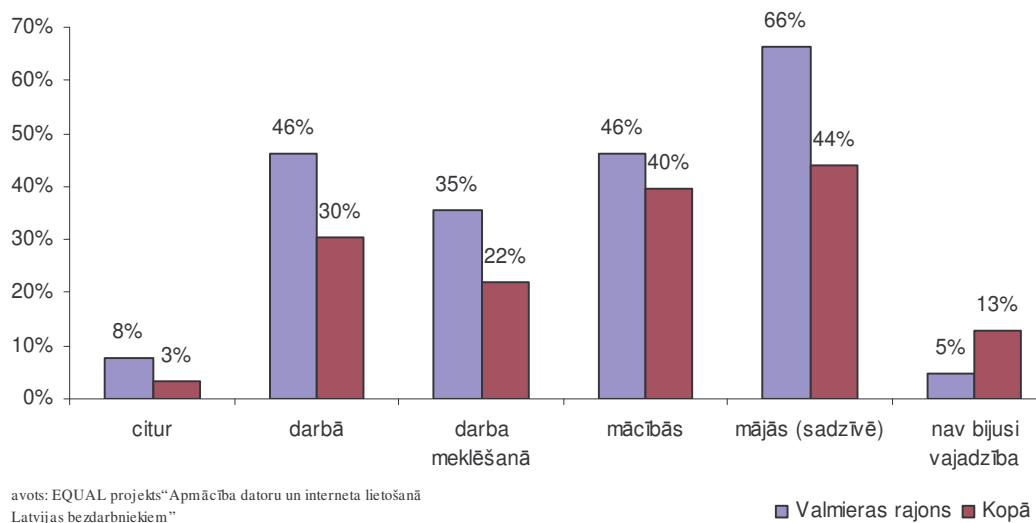
40. attēls. Respondentu sadalījums pēc izglītības atkarībā no datorlietošanas prasmēm Valmieras rajonā.

Ja aplūko, kur aptaujātie bezdarbnieki, kas prot lietot datoru, ir apguvuši datorlietošanas prasmes (sk. 41. attēlu), redzam, ka vispopulārākais datorprasmju apguves veids Valmieras rajonā ir pašmācības ceļā – 52%, kas ir nedaudz lielāks par visu četru rajonu atbilstošo rādītāju (45%). Nākamais populārākais datorprasmju apguves veids, ko izmantojuši kaut reizi 43% aptaujāto, ir dažādi specializētie kursi. Šis rādītājs ir augstāks nekā visiem rajoniem kopumā, proti, 39%. Savukārt 29% respondentu datorprasmes ir apguvuši skolā, ar ko arī ir izskaidrojams augstais datorlietotāju īpatsvars vecuma grupā līdz 20 gadiem (šis rādītājs ir līdzīgs kā visiem rajoniem kopumā – 36%). Tātad var secināt, ka pašmācība ir populārākais datorprasmju apguves veids. No vienas puses, tas liecina par aptaujāto ieinteresētību vai nepieciešamību izmantot datoru, no otras puses, tie, kas šādi ir apguvuši datorprasmes, nav tās apguvuši sistemātiski kvalificēta pasniedzēja vadībā. Tādēļ ir liela varbūtība, ka apgūtās prasmes un iemaņas ir fragmentāras un nepilnīgas.

41. attēls. Respondentu sadalījums pēc tā, kur apgūtas datorlietošanas prasmes Valmieras rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Lai novērtētu potenciālās datorlietošanas vajadzības, aptaujātie atbildēja, kur ir bijis nepieciešams izmantot datorprasmes (sk. 42. attēlu). Uz šo jautājumu kopumā atbildēja 431 respondents, no tiem Valmieras rajonā 65 respondenti, katrs sniedzot vienu vai vairākas atbildes.

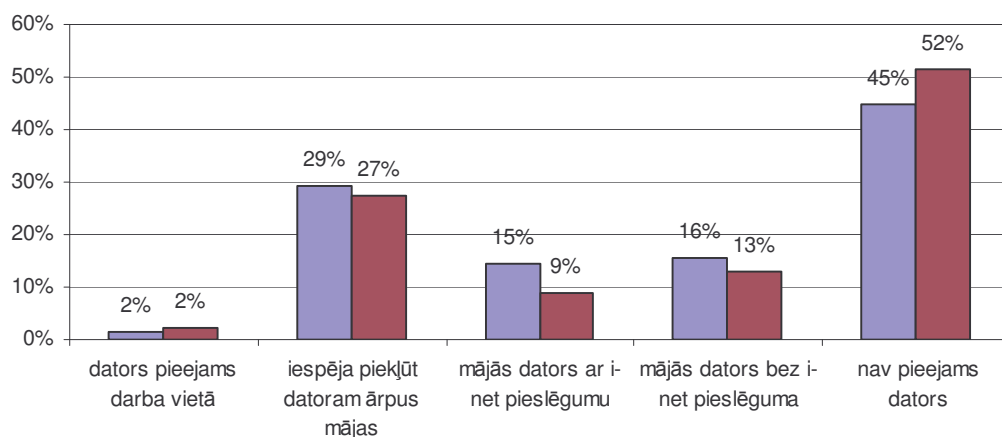

42. attēls. Respondentu vajadzības izmantot datoru sadzīvē Valmieras rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Trīs populārākie datora izmantošanas veidi Valmieras rajonā ir mājās (66%), mācībās (46%) un darbā (46%). Ja visos četros rajonos kopumā kā populārākie minēti tikai divi pirmie,

tad Valmieras atšķiras ar augstāku datoru izmantošanu arī darbā. Atšķirībā no četrus rajonus kopējā rādītāja Valmieras rajonā ir lielāks to datorlietotāju īpatsvars, kuri datoru izmanto mājās (visos rajonos kopumā mājās datoru izmanto 44% respondentu). Pozitīvi vērtējama tendence, ka 35% respondentu, kam ir datorprasmes, datorus izmanto darba meklēšanā (visos četrus rajonus kopumā tikai 22%). Valmieras rajonā 5% respondentu (viszemākais rādītājs šajā kategorijā ir Ventspils rajonā – 1% respondentu), tātad mazāk kā visos rajonos kopumā, ir atbildējuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība izmantot datoru kādā no iepriekš minētajām sfērām. Veidojot apmācību programmas un apmācot bezdarbniekus, paralēli datorprasmju apgūšanai būtu jāparāda arī praktisku lietojumu piemēri, tādi kā darba meklēšana, vispārīgas informācijas meklēšana, saziņa, lai veicinātu cilvēku informētību un tādējādi arī interesi par iesaistīšanos informācijas sabiedrībā.

Datoru lietošana ir cieši saistīta ar datoru pieejamību. 43. attēlā parādīts, kur respondentiem ir iespējama piekļuve datoram.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

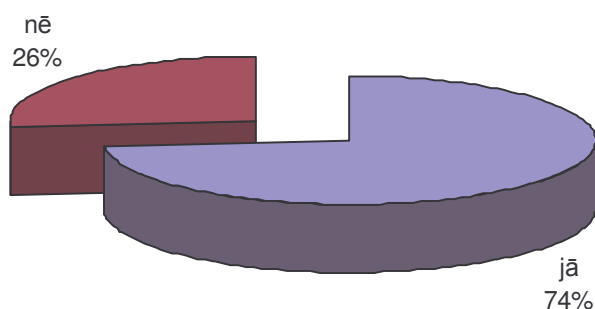
■ Valmieras rajons ■ Kopā

43. attēls. Respondentu piekļuve datora un interneta lietošanai Valmieras rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Kā redzams 43. attēlā, lielākā daļa aptaujāto (45%) Valmieras rajonā ir norādījuši, ka dators viņiem nav pieejams. Šis rādītājs rajonā ir nedaudz zemāks kā visos četrus rajonus kopumā. Dators mājās ir pieejams 31% respondentu, bet dators ar interneta pieslēgumu – tikai 15% respondentu. Datora pieejamība mājās Valmieras rajonā ir uz pusi lielāka nekā Preiļu un Krāslavas rajonā. Iespēja piekļūt datoram ārpus mājas ir 31% respondentu, no kuriem 2% dators ir pieejams darba vietā. Šis rādītājs Valmieras rajonā ir augstāks kā visos četrus rajonus kopumā –

29%. Lai veicinātu datorprasmju lietošanu, būtu nepieciešams paredzēt vēl vairāk dažādu publisku piekļuves vietu datoram un internetam.

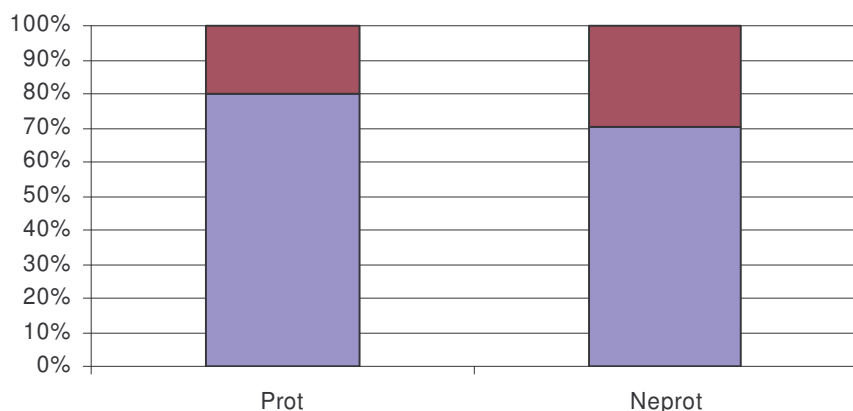
Ne mazāk svarīgs jautājums, ir arī respondentu vēlme apgūt jaunas iemaņas un prasmes. Šajā aptaujā mūs galvenokārt interesēja datorprasmju apguve vai esošo datorprasmju un prasmju papildināšana. 74% respondentu no visiem Valmieras rajonā aptaujātajiem (sk. 44. attēlu) atbildēja, ka viņi vēlētos papildināt savas esošās datorprasmes vai apgūt tās, ja šādu prasmju nav (visos četros rajonos kopumā šādu vēlmi izteica 70% respondentu). Tikai 26% aptaujāto atbildēja, ka viņiem nav vēlmes apgūt datorprasmes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

44. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes Valmieras rajonā.

Ja salīdzina respondentu grupas, kuriem jau ir datorprasmes, un tos, kuriem to nav (sk. 45. attēlu), redzams, ka Valmieras rajonā 80% respondentu ar datorprasmēm būtu interese papildināt savas zināšanas un iemaņas (visos četros rajonos kopumā – 80%). Savukārt 70% respondentu bez datorprasmēm arī ir interese apgūt šīs iemaņas (visos četros rajonos kopumā – 70%). Var secināt, ka Valmieras rajonā bezdarbniekiem interese apgūt datorprasmes ir līdzīga kā visos četros rajonos kopumā.

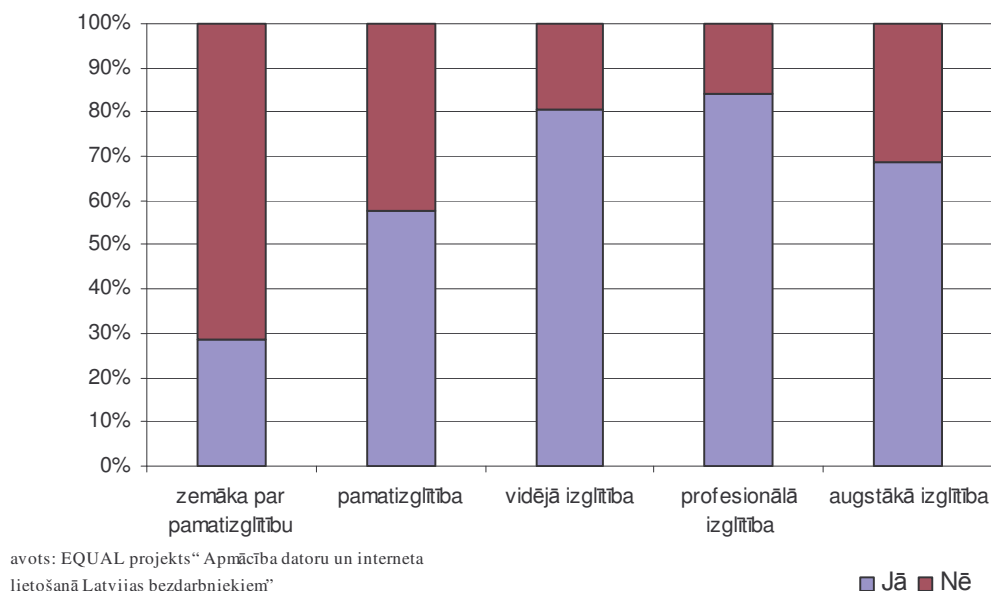

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Jā ■ Nē

45. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no esošajām datorprasmēm Valmieras rajonā.

Informācija par respondentu interesi apgūt vai papildināt esošās datorprasmes atkarībā no iegūtās izglītības parādīta 46. attēlā. Vērojama tendence, ka lielāka ieinteresētība apgūt vai papildināt savas zināšanas ir cilvēkiem ar profesionālo izglītību, proti, 84%, un vidējo izglītību – 80%, nedaudz mazāka interese par datorprasmju papildināšanu vai apgūšanu izrāda grupa respondentu ar augstāko izglītību. Valmieras rajonā 58% bezdarbnieku ar pamatizglītību vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes un šis rādītājs ir līdzīgs kā vidēji visos četros rajonos kopumā (60%). Arī respondentu grupai, kam izglītība ir zemāka par pamatizglītību (29%), interese apgūt datorprasmes ir lielāka nekā visos četros rajonos kopumā (21%).

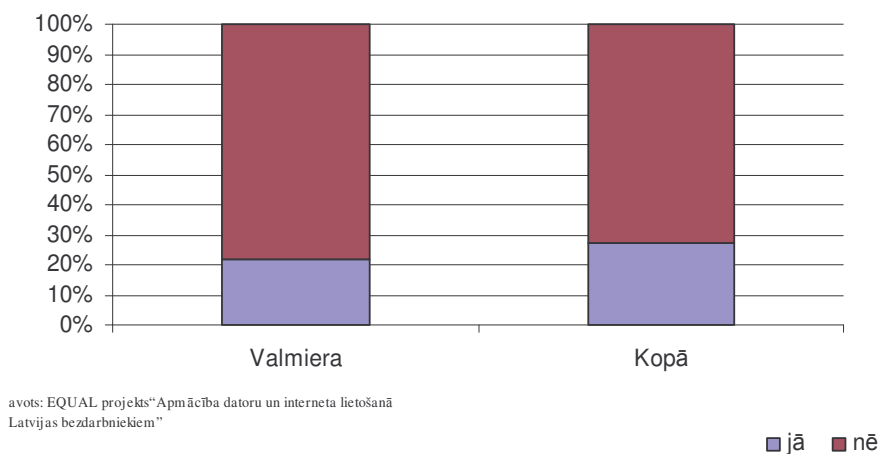
46. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no izglītības līmeņa Valmieras rajonā.

Problēmas darba meklēšanas procesā

Viens no jautājumiem, uz kuru atbildi centās rast šis pētījums, bija iespējamās problēmas darba meklēšanas procesā nepietiekamu datorprasmju dēļ.

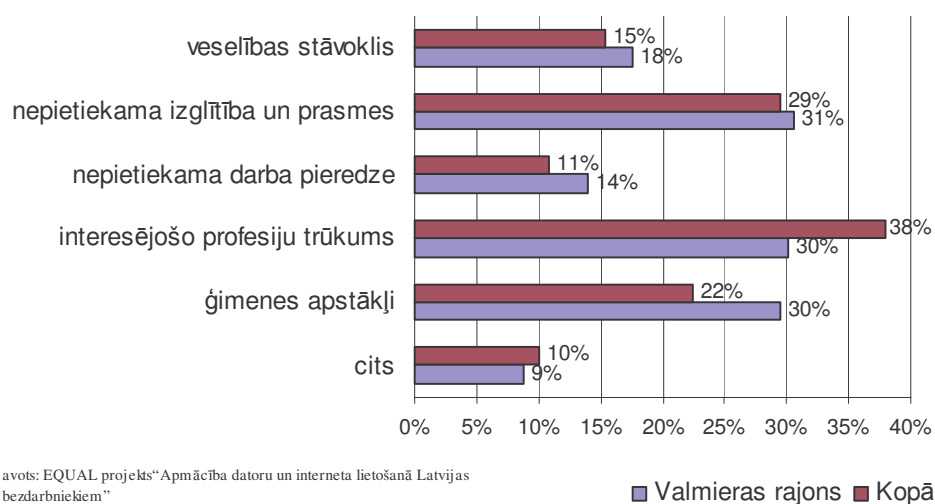
Kā redzams 47. attēlā, lielākā daļa respondentu (68%) ir atbildējuši, ka datorlietošanas prasmju trūkums nav bijis šķērslis darba atrašanā, savukārt 22% respondentu šādas problēmas ir bijušas. Tas liecina, ka gandrīz katram piektajam bezdarbniekam nepietiekamas datorprasmes ir sagādājušas problēmas potenciālā darba atrašanas procesā. Tādēļ var secināt, ka informācijas tehnoloģijas rīku pārzināšana varētu sekmēt darbā iekārtošanās procesu.

Valmieras rajonā datorlietošanas prasmju trūkums ir bijis mazāks šķērslis darba atrašanā kā visos četros rajonos kopumā, kur nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ ir bijušas problēmas darba meklēšanas procesā 27% respondentu.

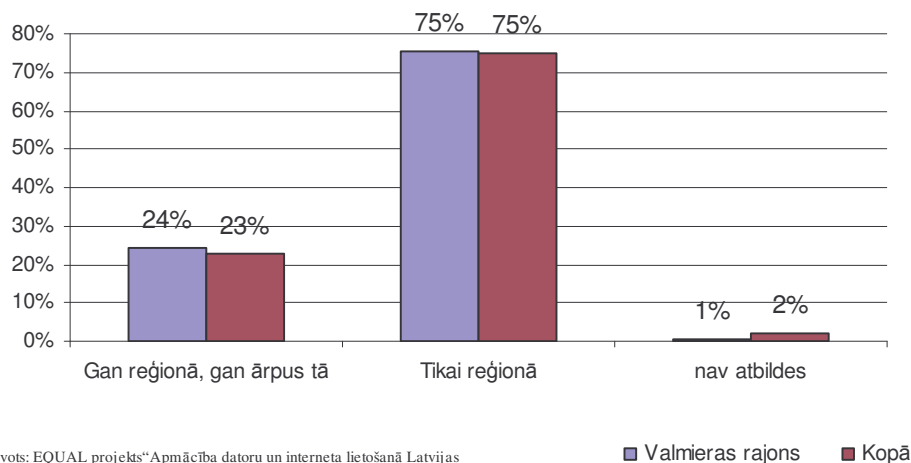
47. attēls. Respondentu problēmas atrast darbu nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ Valmieras rajonā.

Aptaujā tika noskaidroti arī galvenie iemesli, kas liedz atrast darbu (sk. 48. attēlu). Kā galveno iemeslu 31% respondentu minēja nepietiekamu izglītību un prasmes (visos četros rajonos kopumā – 29%), savukārt 30% norādīja interesējošo profesiju trūkumu (ieskaitot IT izglītību un prasmes; visos četros rajonos kopumā to skaits ir lielāks – 38%) un 30% – ģimenes apstākļus (visos četros rajonos kopumā ir mazāk – 22%). Tāpat būtiski iemesli ir veselības stāvoklis (18%) un nepietiekama darba pieredze (14%). 9% respondentu darba atrašanas procesā būtisks bija cits iemesls.

48. attēls. Galvenie iemesli, kuru dēļ ir problēmas atrast darbu Valmieras rajonā
(iespējamās vairākas atbildes).

Respondentiem tika arī jautāts, kur viņi meklē potenciālās darba vietas – tikai reģionā, kur viņi dzīvo, vai arī gan savā reģionā, gan ārpus tā (sk. 49. attēlu). Var secināt, ka 75% Valmieras rajona respondentu nav gatavi meklēt darbu ārpus sava reģiona (šis rādītājs ir tāds pats kā visos četros rajonos kopumā – 75%).

49. attēls. Potenciālā darba meklēšanas vieta Valmieras rajonā.

Iespējams, ka šāda tendence ir tādēļ, ka aptaujāto vidū dominē cilvēki, kas ir vecāki par 35 gadiem un var būt cieši saistīti ar mājām un ģimeni.

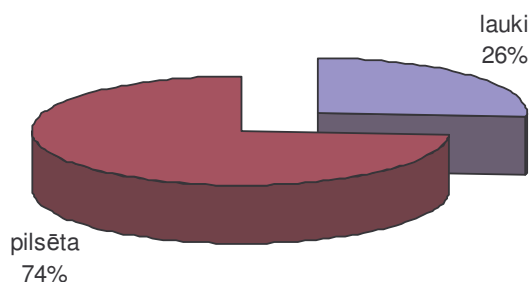
Var pieņemt, ka šie 75% respondentu vēlētos, lai arī apmācības notiktu viņu reģionā, kas liecina, ka nepieciešams paaugstināt esošo mācību centru kapacitāti. Tajā pašā laikā informācijas tehnoloģijas varētu pavērt šiem iedzīvotājiem attāla darba iespējas, kas ļautu tiem dzīvot savā reģionā un vienlaikus strādāt cita reģiona vai pat valsts uzņēmumā.

Ventspils rajons

Respondentu raksturojums

Ventspils rajonā 2005. gada 30. aprīlī bija reģistrēti 1 990 bezdarbnieku. No tiem aptaujā piedalījās 207 jeb 10%.

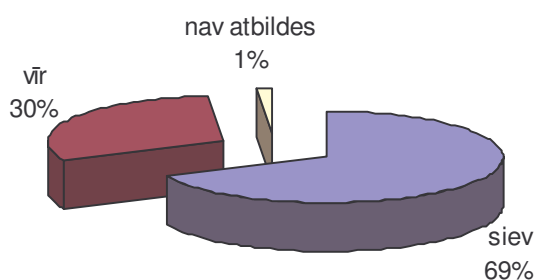
74% no visiem aptaujātajiem respondentiem dzīvo pilsētās un 26% – laukos (sk. 63. attēlu). Ventspils rajona respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas nedaudz atšķiras no vidējā visu četru rajonu kopējā respondentu sadalījuma pēc dzīvesvietas, proti, ka 58% bezdarbnieku dzīvo pilsētās un 42% – laukos. Ventspils rajonā vairāk respondentu dzīvo pilsētās nekā citos rajonos kopumā.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

50. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas Ventspils rajonā.

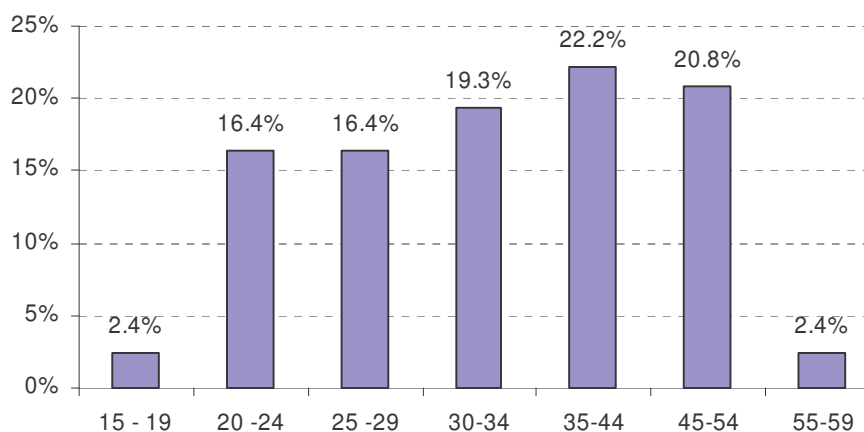
Respondentu sadalījums pēc dzimuma ir parādīts 51. attēlā. Kā redzams, 69% no visiem aptaujas dalībniekiem bija sievietes un 30% – vīrieši. Ventspils rajonā bezdarbnieku vidū sieviešu īpatsvars ir lielāks nekā visos četros rajonos vidēji, proti, 63% sieviešu un 36% vīriešu.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

51. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzimuma Ventspils rajonā.

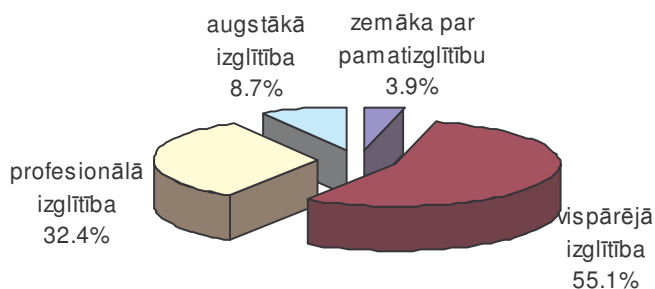
Ja aplūko Ventspils rajona respondentu sadalījumu pa vecuma grupām (sk. 52. attēlu), vērojama līdzīga tendence kā visu rajonu kopējam sadalījumam pēc vecuma. Tajā pašā laikā Ventspils rajonā vienmērīgāk pārstāvētas vecuma grupas no 30 līdz 34 gadiem (19,3%), no 35 līdz 44 gadiem (22,2%) un no 45 līdz 54 gadiem (20,8%). Vairāk nekā citos rajonos kopumā tiek pārstāvētas arī grupas no 20 līdz 24 gadiem (16,4%) un no 25 līdz 29 gadiem (16,4%). Četras reizes mazāks ir aptaujāto bezdarbnieku īpatsvars vecuma grupā no 55 līdz 59 gadiem (2,4%), nav aptaujāti bezdarbnieki vecumā virs 60 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

52. attēls. Respondentu sadalījumu pa vecuma grupām Ventspils rajonā.

Kā vēl viens svarīgs respondentus raksturojošs rādītājs ir izglītība. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības parādīts 53. attēlā.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

53. attēls. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības Ventspils rajonā.

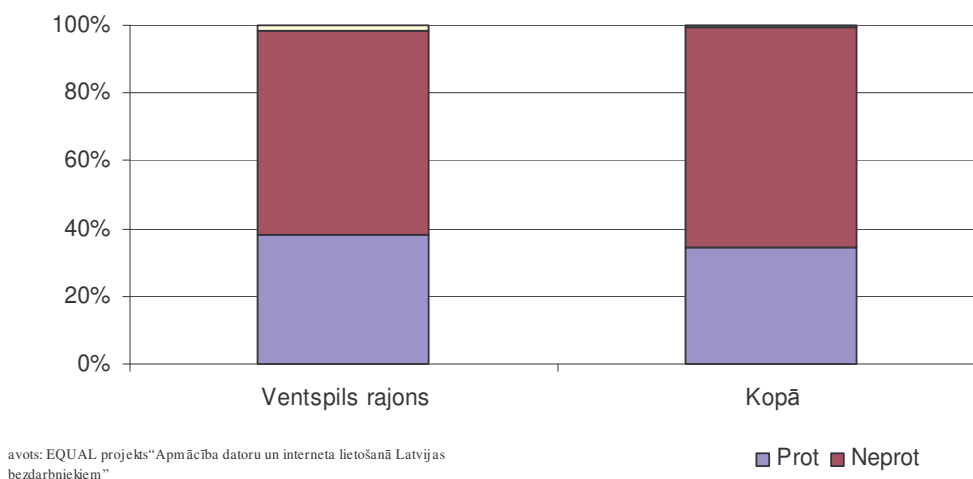
Kā redzams 53. attēlā, vislielākā grupa (55,1%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad cilvēki ar profesionālo (32,4%) un augstāko izglītību (8,7%). Tas liecina, ka lielākā daļa aptaujāto bezdarbnieku ir bez speciālās profesionālās vai augstākās izglītības. Tikai 3,9% no aptaujātajiem izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

Ja salīdzina Ventspils rajona bezdarbnieku izglītības līmeni ar visu aptaujas dalībnieku vidējo izglītības līmeni, tad tendences ir līdzīgas – visos četros rajonos kopumā vislielākā grupa (54,2%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad ar profesionālo (34,7%) un augstāko izglītību (7,4%). Tikai 3,7% no visiem aptaujātajiem respondentiem kopumā izglītība bija zemāka par pamatizglītību.

Datorlietošanas prasmes un pieredze

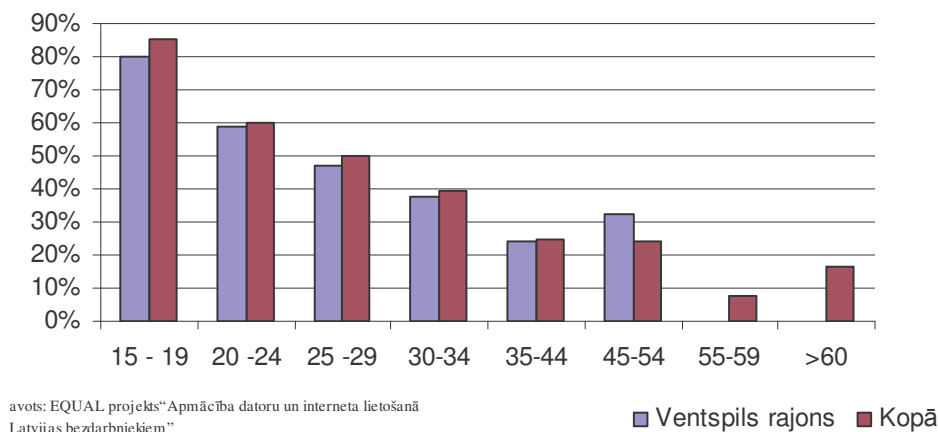
Viens no šī pētījuma mērķiem bija apzināt respondentu datorlietošanas prasmes un pieredzi.

No visiem respondentiem pamatiemaņas darbā ar datoru bija 39% aptaujāto, 61% respondentu atbildēja, ka viņiem šādu prasmju nav (sk. 54. attēlu). Redzams, ka Ventspils rajonā bezdarbnieku, kas prot lietot datoru, īpatsvars ir nedaudz lielāks kā visos rajonos vidēji. Taču šis rādītājs ir zemāks nekā vidēji valstī – 54% no iedzīvotājiem ir lietojuši datoru.

54. attēls. Respondentu sadalījums pēc datorlietošanas prasmēm Ventspils rajonā

55. attēlā ir apkopota informācija par to, cik procentu dažāda vecuma grupu bezdarbnieku Ventspils rajonā un visos rajonos kopumā prot strādāt ar datoru.

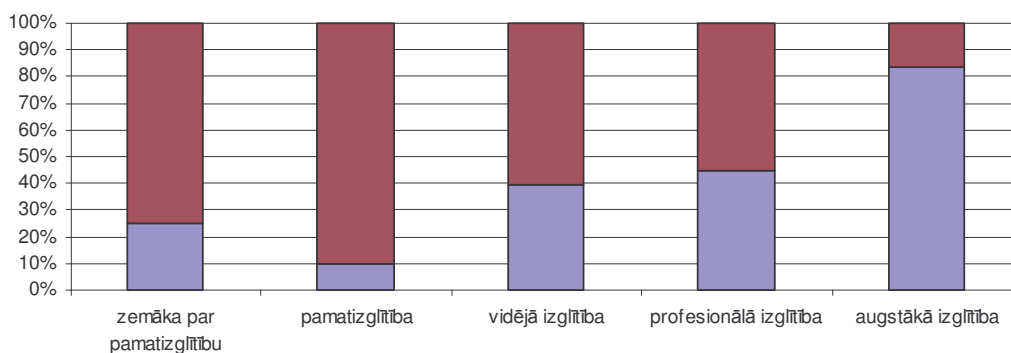

55. attēls. Datorlietotāju īpatsvars vecuma grupās Ventspils rajonā.

Ja aplūko, kāds ir to respondentu sadalījums pēc vecuma Ventspils rajonā, kuri datoru lieto, un to, kuri – ne, vērojama tendence, ka vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem datorlietošanas prasmes ir 80% respondentu, savukārt, pieaugot iedzīvotāju vecumam, datorprasmju līmenis samazinās: vecuma grupā no 25 – 29 gadiem datoru izmanto vidēji 48% aptaujāto bezdarbnieku, vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem tie vairs ir tikai 25%. Ventspils rajonā vairāk nekā 30% aptaujāto bezdarbnieku vecumā no 45 līdz 54 gadiem prot lietot datoru un šis rādītājs ir augstāks nekā atbilstošajā vecuma grupā visos četros rajonos kopumā. Tajā pašā laikā nevienam no aptaujātajiem bezdarbniekiem vecumā virs 55 gadiem nebija datorprasmju.

55. attēlā redzams, ka Ventspils rajonā, līdzīgi kā visos četros rajonos kopumā, galvenā iedzīvotāju grupa, kurai būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem. Šī tendence ir līdzīga arī visu četru rajonu bezdarbniekiem kopumā.

Ja analizē respondentu sadalījumu pēc izglītības un tā, kam ir datorlietošanas prasmes un kam to nav (sk. 56. attēlu), redzam, ka, pieaugot izglītības līmenim, samazinās to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem nav datorlietošanas prasmju. Starp respondentiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 72%, ar profesionālo izglītību – 45%, ar vidējo izglītību – 38%, bet ar pamatizglītību tikai 10% bezdarbnieku. 56. attēlā redzams, ka vairāk nekā 20% bezdarbnieku, kam izglītība ir zemāka par pamatizglītību, prot lietot datoru. Var secināt, ka vispārējā izglītība ir cieši saistīta ar datorlietošanas prasmēm un šī tendence Ventspils rajonā ir līdzīga kā visiem četriem rajoniem kopumā.

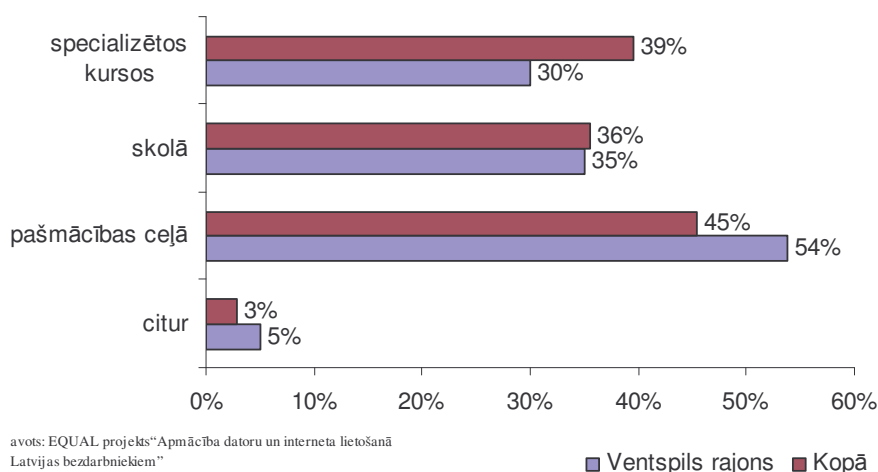

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Prot ■ Neprot

56. attēls. Respondentu sadalījums pēc izglītības atkarībā no datorlietošanas prasmēm Ventspils rajonā.

Ja aplūko, kur aptaujātie bezdarbnieki, kas prot lietot datoru, ir apguvuši datorlietošanas prasmes (sk. 57. attēlu), redzam, ka vispopulārākais datorprasmju apguves veids Ventspils rajonā ir pašmācības ceļā – 54%, kas par 9% ir vairāk nekā visu četru rajonu atbilstošais rādītājs (45%). Nākamais populārākais datorprasmju apguves veids ir skola – 35%, ar ko arī ir izskaidrojams augstais datorlietotāju īpatsvars vecuma grupā līdz 30 gadiem (šis rādītājs ir līdzīgs kā visiem rajoniem kopumā, proti, 36%). Tad seko specializētie kursi, ko ir izmantojuši kaut reizi 30% aptaujāto; šis rādītājs Ventspils rajonā aptaujātajiem ir zemāks kā visiem rajoniem kopumā – 39%. Var secināt, ka pašmācība ir populārākais datorprasmju apguves veids. No vienas puses, tas liecina par aptaujāto ieinteresētību vai nepieciešamību izmantot datoru, no otras puses, tie, kas ir šādi apguvuši datorprasmes, nav tās apguvuši sistemātiski kvalificēta pasniedzēja vadībā, tādējādi ir liela varbūtība, ka apgūtās prasmes un iemaņas ir fragmentāras un nepilnīgas.

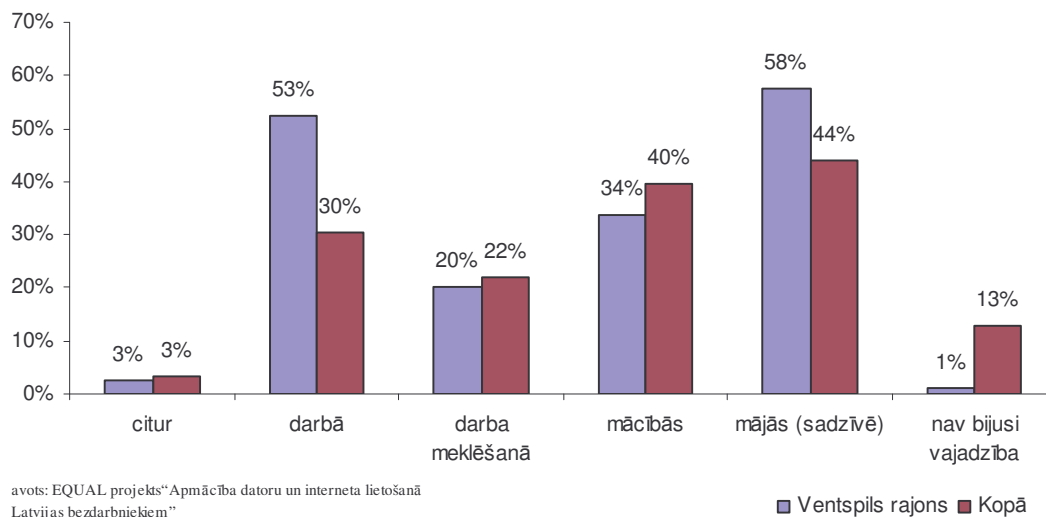

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Ventspils rajons ■ Kopā

57. attēls. Respondentu sadalījums pēc tā, kur apgūtas datorlietošanas prasmes Ventspils rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

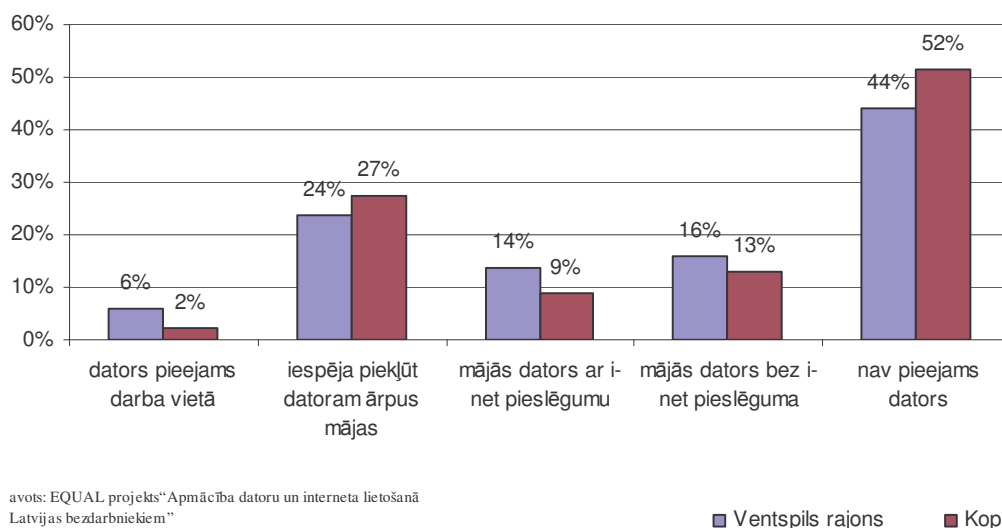
Lai novērtētu potenciālās datorlietošanas vajadzības, aptaujātie atbildēja, kur ir bijis nepieciešams izmantot datorprasmes (sk. 58. attēlu). Uz šo jautājumu kopumā atbildēja 431 respondents, no tiem Ventspils rajonā 80 respondentu, katrs sniedzot vienu vai vairākas atbildes.

58. attēls. Respondentu vajadzības izmantot datoru sadzīvē Ventspils rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Divi populārākie datora izmantošanas veidi Ventspils rajonā ir mājās, sadzīvē (58%) un darbā (53%), tikai tad seko otrais populārākais datora izmantošanas veids visos četros rajonos kopumā – mācībās (Ventspils rajonā 34%, visos četros rajonos kopumā – 40%). Atšķirībā no četrus rajonus kopējā rādītāja, Ventspils rajonā ir ievērojami lielāks to datorlietotāju īpatsvars, kuri datoru izmanto darbā un mājās (visos rajonos kopumā datoru darbā izmanto 30% respondentu, bet mājās – 58%). Pozitīvi vērtējama tendence, ka 20% respondentu, kam ir datorprasmes, datorus izmanto darba meklēšanā (visos četros rajonos kopumā tikai 22%). Ventspils rajonā tikai 1% respondentu (kas šajā gadījumā ir viens respondents) ir atbildējuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība izmantot datoru kādā no iepriekšminētajām sfērām. Tas varētu būt pozitīvs rezultāts e-Ventspils aktivitātēm, kas veicinājušas rajona iedzīvotāju informētību un tādējādi arī interesi par iesaistīšanos informācijas sabiedrībā.

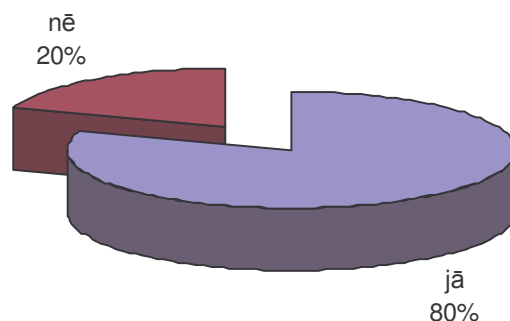
Datorlietošana ir cieši saistīta ar datoru pieejamību. 59. attēlā parādīts, kur respondenti ir iespējams piekļūt datoram.

59. attēls. Respondentu piekļuve datora un interneta lietošanai Ventspils rajonā
(iespējamās vairākas atbildes).

Kā redzams 59. attēlā, lielākā daļa aptaujāto (44%) Ventspils rajonā ir norādījuši, ka dators viņiem nav pieejams. Šis rādītājs rajonā ir zemāks nekā visos četros rajonos kopumā – 52%. Dators mājās ir pieejams 30% respondentu, bet dators ar interneta pieslēgumu – 14% aptaujāto. Datora pieejamība mājās Ventspils rajonā ir lielāka nekā visos četros rajonos kopumā. Iespēja piekļūt datoram ārpus mājas ir 30% respondentu, no kuriem 6% dators ir pieejams darba vietā. Šis rādītājs Ventspils rajonā ir līdzīgs kā visos četros rajonos kopumā – 29%. Lai veicinātu datorprasmju lietošanu, būtu nepieciešams paredzēt vēl vairāk dažādu publisku piekļuves vietu datoram un internetam.

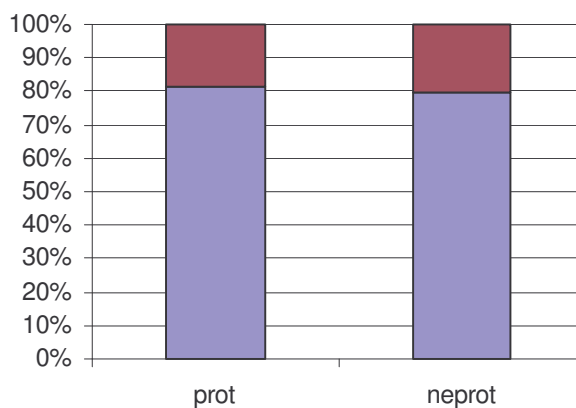
Ne mazāk svarīgs jautājums ir arī respondentu vēlme apgūt jaunas iemaņas un prasmes. Šajā aptaujā mūsu galvenā interese bija par datorprasmju apguvi vai esošo datorprasmju un prasmju papildināšanu. 80% respondentu no visiem Ventspils rajonā aptaujātajiem (sk. 60. attēlu) atbildēja, ka viņi vēlētos papildināt savas esošās datorprasmes vai apgūt tās, ja šādu prasmju nav (visos četros rajonos kopumā šādu vēlmi izteica 70% respondentu). Tikai 20% aptaujāto atbildēja, ka viņiem nav vēlmes apgūt datorprasmes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

60. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes Ventspils rajonā.

Ja salīdzina respondentu grupas, kuriem jau ir datorprasmes, un tos, kuriem to nav (sk. 61. attēlu), tad redzams, ka Ventspils rajonā vēlmi mācīties datorprasmes ir izteikuši gan 80% no tiem, kas jau prot strādāt ar datoru, gan arī 80% no tiem, kam šādu iemaņu nav. Visos rajonos kopumā lielāka interese apgūt jaunas datorprasmes bija tiem, kam jau ir datorprasmes. Var secināt, ka Ventspils rajonā tiem bezdarbniekiem, kam nav datorprasmju, ir lielāka interese apgūt datorprasmes nekā visos četros rajonos kopumā.

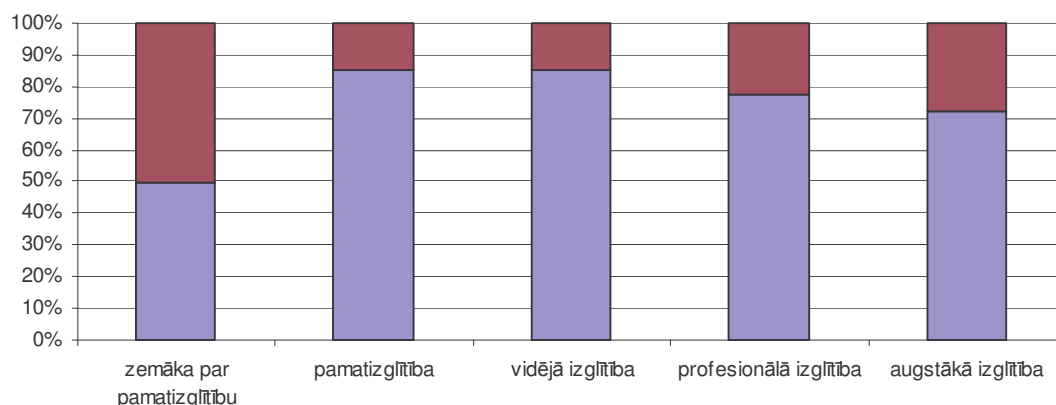
avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Jā ■ Nē

61.attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no esošajām datorprasmēm Ventspils rajonā.

Informācija par respondentu interesi apgūt vai papildināt esošās datorprasmes atkarībā no iegūtās izglītības parādīta 62. attēlā. Vērojama tendence, ka vislielākā ieinteresētība apgūt vai papildināt savas zināšanas ir cilvēkiem ar pamatzglītību un vidējo izglītību – 85% šīs grupas

respondentu ir izteikuši vēlmi apgūt jaunas zināšanas. Visos četros rajonos kopumā tikai 60% aptaujāto ar pamatizglītību ir izteikuši vēlmi papildināt savas zināšanas. Arī 75% respondentu ar profesionālo izglītību un 72% respondentu ar augstāko izglītību vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes. Ventspils rajonā 50% bezdarbnieku ar izglītību, kas zemāka par pamatizglītību, vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes. Šis rādītājs gandrīz par 30% ir augstāks nekā visos četros rajonos kopumā (21%).

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

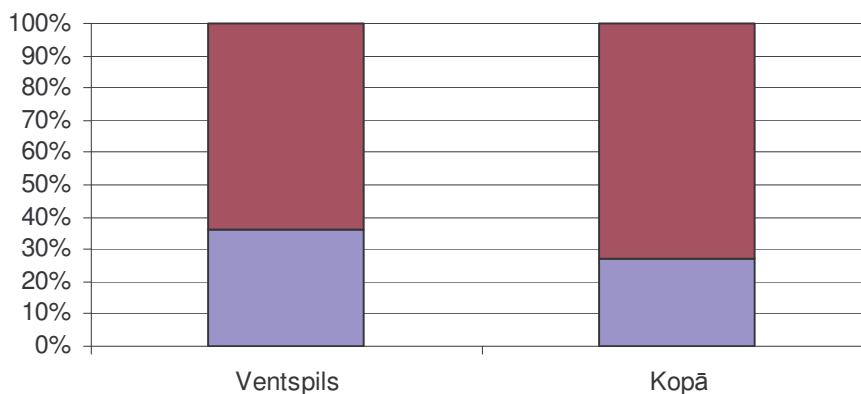
62. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no izglītības līmeņa Ventspils rajonā.

Problēmas darba meklēšanas procesā

Viens no jautājumiem, uz kuru atbildi centās rast šī pētījuma veicēji, bija iespējamās problēmas darba meklēšanas procesā nepietiekamu datorprasmju dēļ.

Kā redzams 63. attēlā, lielākā daļa respondentu (67%) ir atbildējuši, ka datorlietošanas prasmju trūkums nav bijis šķērslis darba atrašanā, savukārt 33% respondentu šādas problēmas ir bijušas. Tas liecina, ka gandrīz katram trešajam bezdarbniekam nepietiekamas datorprasmes ir sagādājušas problēmas potenciālā darba atrašanas procesā. Var secināt, ka informācijas tehnoloģijas rīku pārzināšana varētu sekmēt darbā iekārtošanās procesu.

Ventspils rajonā datorlietošanas prasmju trūkums ir bijis lielāks šķērslis darba atrašanā nekā visos četros rajonos kopumā, kur datorlietošanas prasmju trūkums ir bijis problēma darba meklēšanas procesā 27% respondentu.

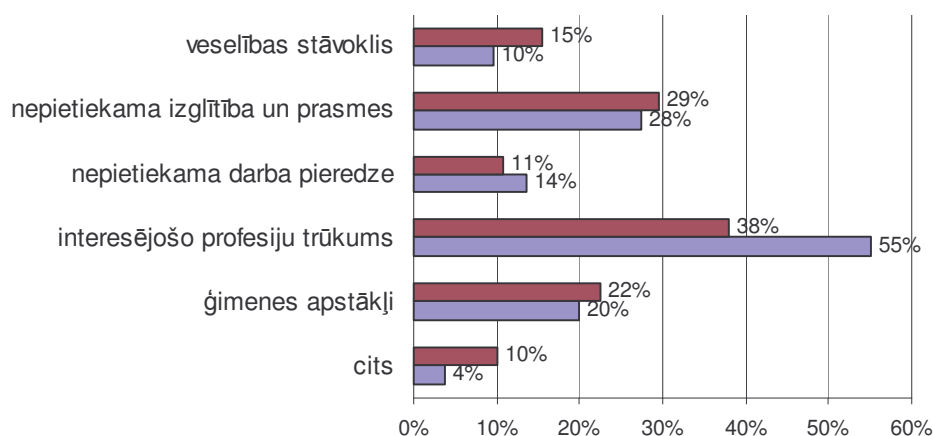

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ jā ■ nē

63. attēls. Respondentu problēmas atrast darbu nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ Ventspils rajonā.

Aptaujā tika noskaidroti arī galvenie iemesli, kas liedz atrast darbu (sk. 64. attēlu). Kā galveno iemeslu 55% respondentu minēja interesējošo profesiju trūkumu (visos četros rajonos kopumā – 36%), tātad Ventspils rajonā interesējošās profesijas trūkums ir bijis šķērslis darbā iekārtošanās procesā lielākajai daļai respondentu. Kā nākamo iemeslu 28% respondentu norādījuši nepietiekamu izglītību un prasmes (ieskaitot IT izglītību un prasmes; visos četros rajonos kopumā – 29%). Tāpat būtiski iemesli ir ģimenes apstākļi (20%), veselības stāvoklis (10%) un nepietiekama darba pieredze (14%). 4% respondentu darba atrašanas procesā būtisks bija kāds cits iemesls.

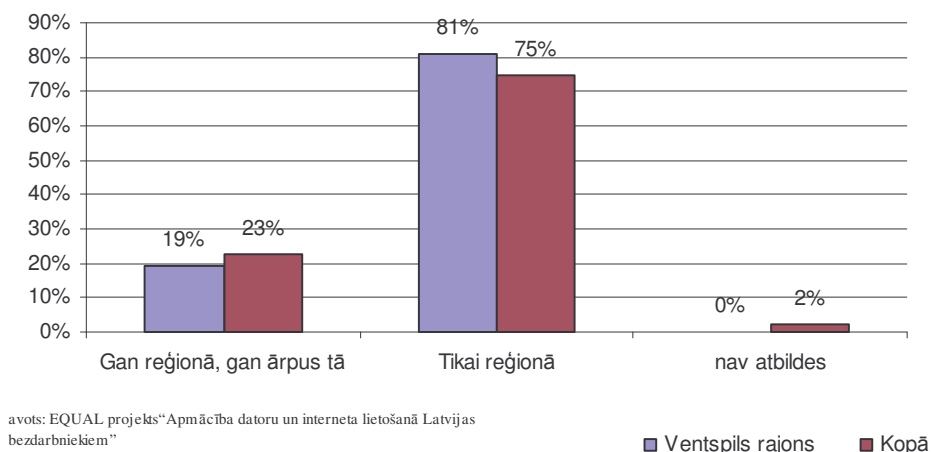

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Ventspils rajons ■ Kopā

64. attēls. Galvenie iemesli, kuru dēļ ir problēmas atrast darbu Ventspils rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Respondentiem tika jautāts, kur viņi meklē potenciālās darba vietas – tikai reģionā, kur viņi dzīvo, vai arī gan savā reģionā, gan ārpus tā (sk. 65. attēlu). Var secināt, ka 81% Ventspils rajona respondentu nav gatavi meklēt darbu ārpus sava reģiona (šis rādītājs ir augstāks nekā visos četros rajonos kopumā – 75%).

65. attēls. Potenciālā darba meklēšanas vieta Ventspils rajonā.

Iespējams, ka šāda tendence vērojama tādēļ, ka aptaujāto vidū dominē cilvēki, kas vecāki par 35 gadiem un var būt cieši saistīti ar mājām un ģimeni.

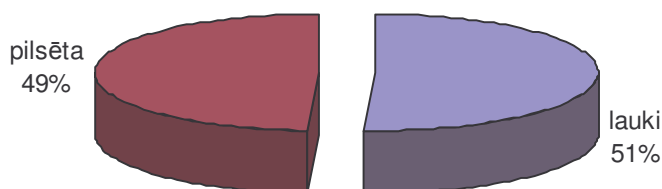
Var pieņemt, ka 81% respondentu, kas nav gatavi strādāt citā reģionā, vēlētos, lai apmācības notiek viņu reģionā, kas liecina, ka nepieciešams paaugstināt esošo mācību centru kapacitāti. Tajā pašā laikā informācijas tehnoloģijas varētu pavērt šiem iedzīvotājiem attāla darba iespējas, kas ļautu tiem dzīvot savā reģionā un vienlaikus strādāt cita reģiona vai pat valsts uzņēmumā.

Krāslavas rajons

Respondentu raksturojums

Krāslavas rajonā 2005. gada 30. aprīlī bija reģistrēti 3 362 bezdarbnieki. No tiem aptaujā piedalījās 479 jeb 14%.

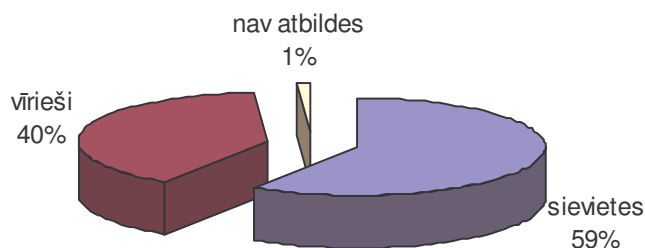
No visiem aptaujātajiem respondentiem 49% dzīvo pilsētās un 51% – laukos (sk. 66. attēlu). Šāds respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas ir atšķirīgs no vidējā visu četru rajonu respondentu sadalījuma, proti, 58% bezdarbnieku dzīvo pilsētās un 42% – laukos.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

66. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvietas Krāslavas rajonā.

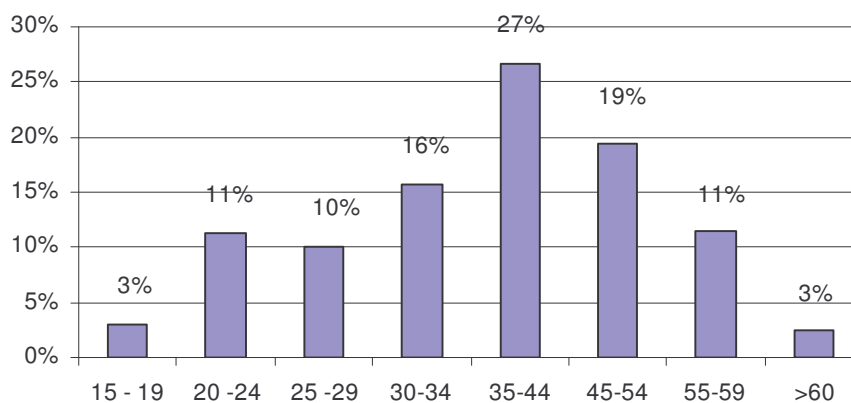
Respondentu sadalījums pēc dzimuma ir parādīts 67. attēlā. Kā redzams, no visiem aptaujas dalībniekiem 59% bija sievietes un 40% vīrieši, kas ir līdzīgs kopējam visu rajonu vidējam dzimuma sadalījumam.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

67. attēls. Respondentu sadalījums pēc dzimuma Krāslavas rajonā.

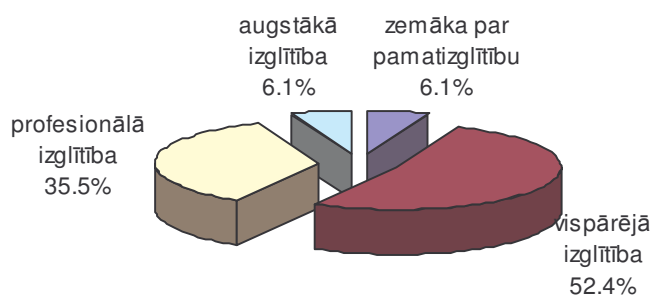
Ja aplūko Krāslavas rajona respondentu sadalījumu pa vecuma grupām, tad vērojama līdzīga tendence kā visu rajonu kopējam sadalījumam pēc vecuma – vairāk pārstāvēti ir bezdarbnieki vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem (sk. 68. attēlu). Tajā pašā laikā šis sadalījums pa vecuma grupām atšķiras no valsts vidējā sadalījuma pēc vecuma, kas parādīts 4.b attēlā: respondentu vidū mazāk ir iedzīvotāju vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem, bet vairāk ir pārstāvēti bezdarbnieki vecumā no 30 līdz 44 gadiem.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

68. attēls. Respondentu sadalījums pa vecuma grupām Krāslavas rajonā.

Kā vēl viens svarīgs respondentus raksturojošs rādītājs ir izglītība. Krāslavas rajona respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības parādīts 69. attēlā.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

69. attēls. Respondentu sadalījums pēc iegūtās izglītības Krāslavas rajonā.

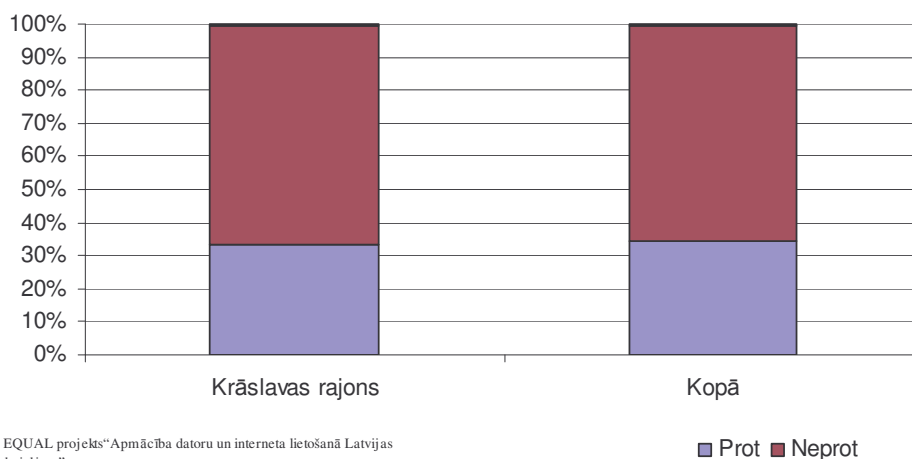
Kā redzams 69. attēlā, vislielākā grupa (52,4%) ir cilvēki ar vispārējo izglītību, tad cilvēki ar profesionālo (35,5%) un augstāko izglītību (6,1%), bet 6,1% aptaujāto izglītība ir zemāka par pamatizglītību. Tas liecina, ka lielākā daļa aptaujāto bezdarbnieku ir bez speciālās profesionālās vai augstākās izglītības.

Ja salīdzina Krāslavas rajona bezdarbnieku izglītības līmeni ar visu aptaujas dalībnieku vidējo izglītības līmeni, tad vērojama tendence, ka Krāslavas rajonā ir lielāks to bezdarbnieku īpatsvars, kuru izglītība ir zemāka par pamatizglītību (Krāslavas rajonā 8%; starp visiem aptaujātajiem – 3,7%).

Datorlietošanas prasmes un pieredze

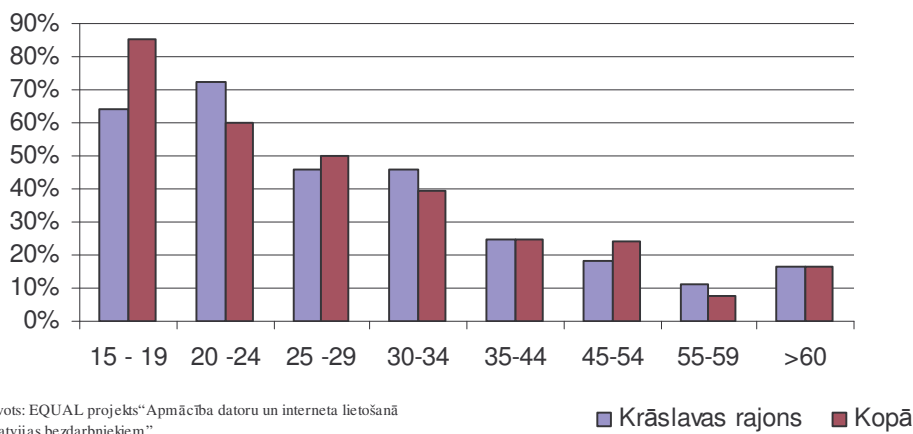
Viens no šī pētījuma mērķiem bija apzināt respondentu datorlietošanas prasmes un pieredzi.

No visiem respondentiem pamatiemaņas darbā ar datoru bija 34%, savukārt 65% respondentu atbildēja, ka viņiem šādu prasmju nav (sk. 70. attēlu), bet 1% respondentu uz šo jautājumu neatbildēja. Tas sakrīt ar visu rajonu vidējo rādītāju un liecina, ka tikai katrs trešais bezdarbnieks prot strādāt ar datoru un nav pakļauts digitālās atstumtības riskam. Šis rādītājs bezdarbnieku vidū ir zemāks nekā vidēji valstī – 54% no iedzīvotājiem ir lietojuši datoru.

70. attēls. Respondentu sadalījums pēc datorlietošanas prasmēm Krāslavas rajonā.

71. attēlā ir apkopota informācija par to, cik procentu dažāda vecuma grupu bezdarbnieku Krāslavas rajonā un visos rajonos kopumā prot strādāt ar datoru.

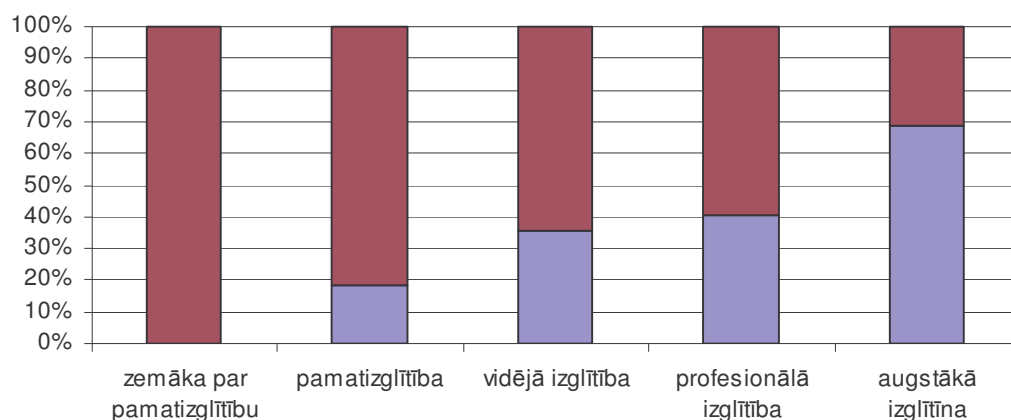

71. attēls. Datorlietotāju īpatsvars vecuma grupās Krāslavas rajonā.

Ja aplūko, kāds ir to respondentu sadalījums pēc vecuma Krāslavas rajonā, kuri datoru lieto, un to, kuri ne, tad vērojama tendence, ka vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem datorlietošanas prasmes ir tikai 65% respondentu (visos rajonos kopumā – 85% respondentu). Vislielākais īpatsvars bezdarbnieku ar datorlietošanas prasmēm ir vecuma grupā no 20 līdz 24 gadiem – 72%. Pieaugot iedzīvotāju vecumam, datorprasmju līmenis samazinās: vecumā no 25 līdz 34 gadiem datoru izmanto vidēji 45% aptaujāto bezdarbnieku, savukārt vecuma grupā no 55 līdz 59 gadiem datorprasmes ir tikai 10% respondentu.

71. attēlā redzams, ka to iedzīvotāju grupa, kuriem nav datorprasmju, pārsvarā ir vecumā virs 35 gadiem un galvenokārt ir iedzīvotāji, kam skolā datoriemaņas netika mācītas un kas arī savā tālākajā izglītībā vai pašizglītībā šīs iemaņas nav apguvuši. Tādēļ var secināt, ka galvenā iedzīvotāju grupa, kurai būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem. Šī tendence līdzīga ir arī visu četru rajonu bezdarbniekiem kopumā.

Ja analizē, kāds ir sadalījums pēc izglītības un tā, kam ir datorlietošanas prasmes un kam to nav (sk. 72. attēlu), redzam, ka, pieaugot izglītības līmenim, samazinās to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem nav datorlietošanas prasmes. Starp respondentiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 69%, ar profesionālo izglītību – 40%, ar vidējo izglītību – 35%, bet ar pamatzglītību ir 18% bezdarbnieku. Neviens no bezdarbniekiem ar izglītību, kas ir zemāka par pamatzglītību, neprot lietot datoru. Var secināt, ka vispārējā izglītība ir cieši saistīta ar datorlietošanas prasmēm un šī tendence Krāslavas rajonā ir līdzīga kā visiem četriem rajoniem kopumā.

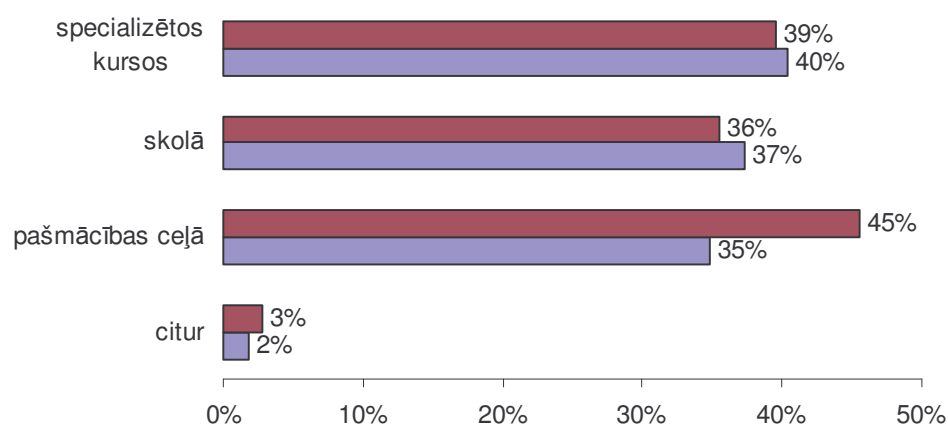

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Prot ■ Neprot

72. attēls. Respondentu sadalījums pēc izglītības atkarībā no datorlietošanas prasmēm Krāslavas rajonā.

Ja aplūko, kur aptaujātie bezdarbnieki, kas prot lietot datoru, ir apguvuši datorlietošanas prasmes (sk. 73. attēlu), redzam, ka vispopulārākais datorprasmju apguves veids Krāslavas rajonā ir specializētajosursos – 40%, kas ir nedaudz lielāks par visu četru rajonu atbilstošo rādītāju (39%). Nākošais populārākais datorprasmju apguves veids ir skola – 37%, ar ko arī ir izskaidrojams augstais datorlietošanu īpatsvars vecumā līdz 35 gadiem (šis rādītājs ir līdzīgs kā visiem rajoniem kopumā – 36%). Savukārt pašmācība, kas visos četros rajonos ir populārākais datorprasmju apguves veids, Krāslavas rajonā ir tikai trešais populārākais, un to ir izmantojuši 35% aptaujāto.

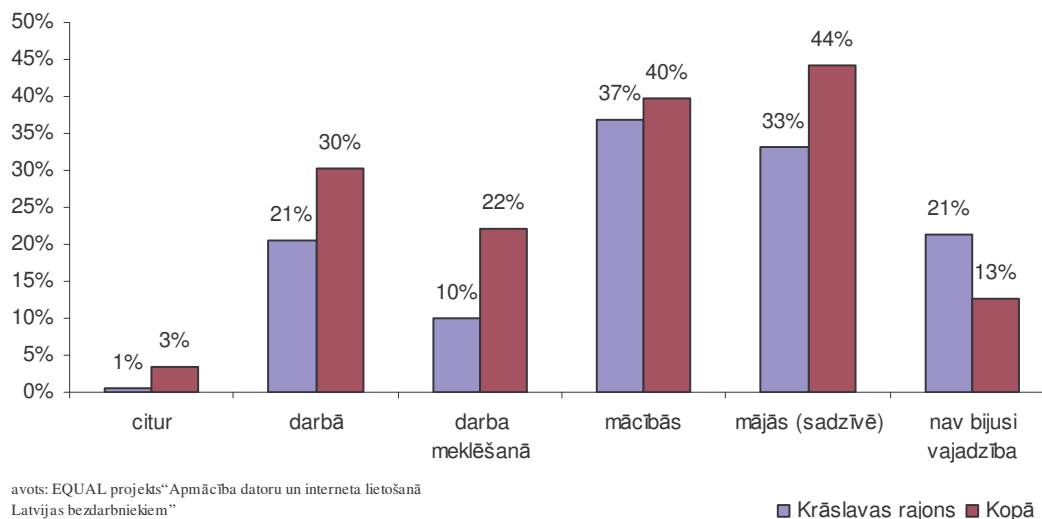

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Krāslavas rajons ■ Kopā

73. attēls. Respondentu sadalījums pēc tā, kur apgūtas datorlietošanas prasmes Krāslavas rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

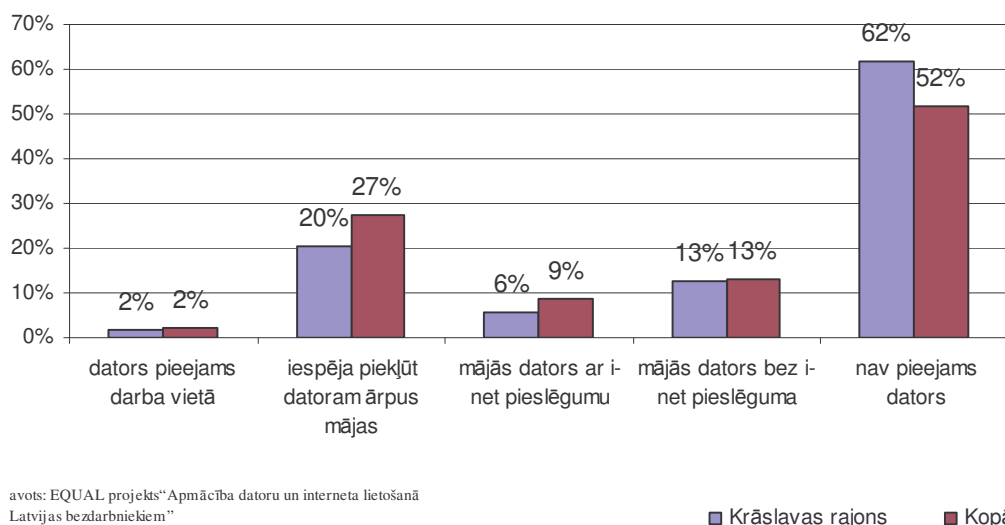
Lai novērtētu potenciālās datorlietošanas vajadzības, aptaujātie atbildēja, kur ir bijis nepieciešams izmantot datorprasmes (sk. 74. attēlu). Uz šo jautājumu kopumā atbildēja 431 respondents, no tiem Krāslavas rajonā 196 respondenti, katrs sniedzot vienu vai vairākas atbildes.

74. attēls. Respondentu vajadzības izmantot datoru sadzīvē Krāslavas rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Divi populārākie datora izmantošanas veidi Krāslavas rajonā, līdzīgi kā visos četros rajonos kopumā, ir mājās (33%) un mācībās (47%). Pozitīvi vērtējama tendence, ka 10% respondentu, kam ir datorprasmes, datorus izmanto darba meklēšanā (tomēr visos četros rajonos kopumā šis rādītājs ir augstāks – 22%). Krāslavas rajonā 21% respondentu ir atbildējuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība izmantot datoru kādā no iepriekšminētajām sfērām; šis rādītājs ir augstāks nekā visos rajonos kopumā – 13%. Veidojot apmācību programmas un apmācot bezdarbniekus, paralēli datorprasmju apgūšanai būtu jāparāda arī praktisku lietojumu piemēri, tādi kā darba meklēšana, vispārīgas informācijas meklēšana, saziņa, lai veicinātu cilvēku informētību un tādējādi arī interesi par iesaistīšanos informācijas sabiedrībā.

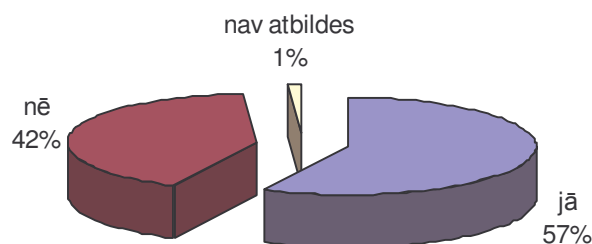
Datorlietošana ir cieši saistīta ar datoru pieejamību. 75. attēlā parādīts, kur respondentiem ir iespējams piekļūt datoram.

75. attēls. Respondentu piekļuve datora un interneta lietošanai Krāslavas rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Kā redzams 75. attēlā, lielākā daļa aptaujāto (62%) Krāslavas rajonā ir norādījuši, ka dators viņiem nav pieejams. Šis rādītājs rajonā ir augstāks nekā visos četros rajonos kopumā – 52%. Dators pieejams mājās ir 19 % respondentu, bet dators ar interneta pieslēgumu – tikai 6% respondentu. Datora pieejamība mājās Krāslavas rajonā ir nedaudz zemāka kā visos četros rajonos kopumā. Iespēja piekļūt datoram ārpus mājas Krāslavas rajonā ir tikai 22% respondentu, no kuriem 2% dators ir pieejams darba vietā. Šis rādītājs Krāslavas rajonā ir zemāks kā visos četros rajonos kopumā – 29%. Lai veicinātu datorprasmju lietošanu, būtu nepieciešams paredzēt vēl vairāk dažādu publiskas piekļuves vietu datoram un internetam.

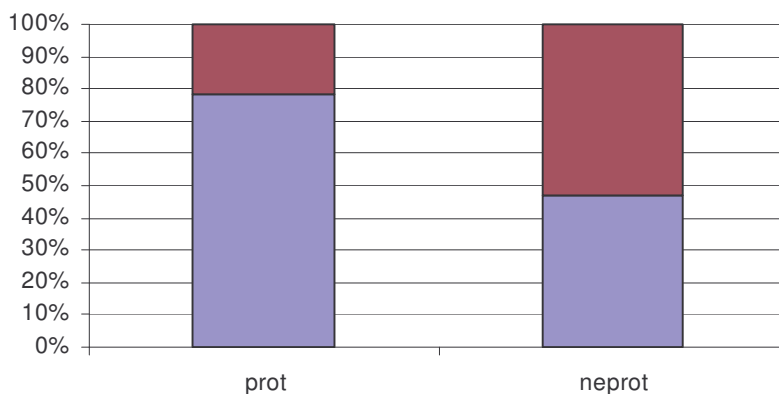
Ne mazāk svarīgs jautājums ir arī respondentu vēlme apgūt jaunas iemaņas un prasmes. Šajā aptaujā mūs galvenokārt interesēja datorprasmju apguve vai esošo datorierīču un prasmju papildināšana. 57% respondentu no visiem Krāslavas rajonā aptaujātajiem (sk. 76. attēlu) atbildēja, ka viņi vēlētos papildināt savas esošās datorprasmes vai apgūt tās, ja šādu prasmju nav (visos četros rajonos kopumā šādu vēlmi izteica 70% respondentu). 42% aptaujāto atbildēja, ka viņiem nav vēlmes apgūt datorprasmes. Krāslavas rajonā vērojama vislielākā bezdarbnieku neieinteresētība datorprasmju apgūvē.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

76. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes Krāslavas rajonā.

Ja salīdzina respondentu grupas, kuriem jau ir datorprasmes, un tos, kuriem to nav (sk. 77. attēlu), tad redzams, ka Krāslavas rajonā, līdzīgi kā visos četros rajonos kopumā, 80% respondentu ar datorprasēm būtu interese papildināt savas zināšanas un iemaņas. Savukārt tikai 45% respondentu bez datorprasēm arī interesē apgūt šīs iemaņas (visos četros rajonos kopumā – 60%). Var secināt, ka Krāslavas rajonā bezdarbniekiem bez datorprasēm ir mazāka interese apgūt datorprasmes nekā visos četros rajonos kopumā.

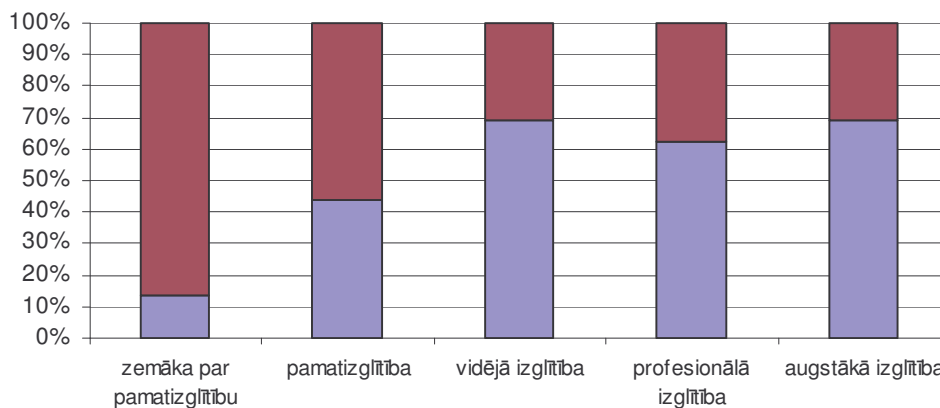
avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Jā ■ Nē

77. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no esošajām datorprasēm Ventspils rajonā.

Informācija par respondentu interesi apgūt vai papildināt esošās datorprasmes atkarībā no iegūtās izglītības parādīta 78. attēlā. Vērojama tendence, ka lielāka ieinteresētība apgūt vai papildināt savas zināšanas ir cilvēkiem ar augstāko un vidējo izglītību – 70% šīs grupas respondentu ir izteikuši vēlmi apgūt zināšanas. Arī 64% respondentu ar profesionālo izglītību ir

starp tiem, kas vēlas papildināt vai iegūt datorprasmes. Krāslavas rajonā tikai 12% bezdarbnieku ar izglītību, kas ir zemāka par pamatzglītību, vēlas iegūt datorprasmes.

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

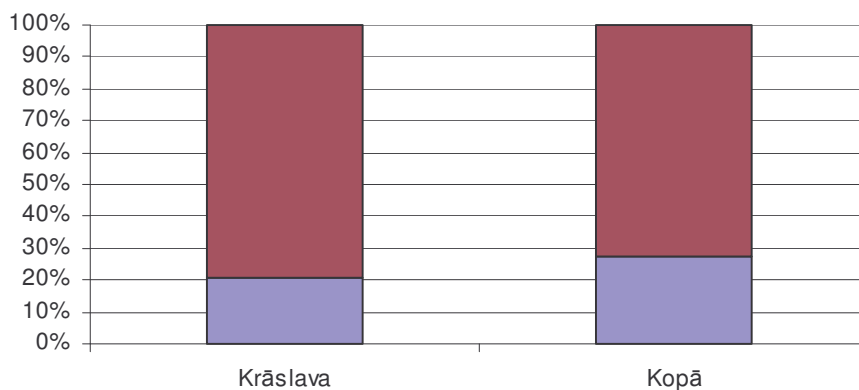
78. attēls. Respondentu interese apgūt datorprasmes atkarībā no izglītības līmeņa Krāslavas rajonā.

Problēmas darba meklēšanas procesā

Viens no jautājumiem, uz kuru atbildi centās rast šī pētījuma veicēji, bija iespējamās problēmas darba meklēšanas procesā nepietiekamu datorprasmju dēļ.

Kā redzams 79. attēlā, lielākā daļa respondentu (79%) ir atbildējuši, ka datorlietošanas prasmju trūkums nav bijis šķērslis darba atrašanā, savukārt 21% respondentu šādas problēmas ir bijušas. Tas liecina, ka katram piektajam bezdarbniekam nepietiekamas datorprasmes ir sagādājušas problēmas potenciālā darba atrašanas procesā. Var secināt, ka informācijas tehnoloģijas rīku pārzināšana varētu sekmēt darbā iekārtošanās procesu.

Krāslavas rajonā datorlietošanas prasmju trūkums ir bijis mazāks šķērslis darba atrašanā kā visos četros rajonos kopumā, kur datorlietošanas prasmju trūkums ir radījis problēmas darba meklēšanas procesā 27% respondentu.

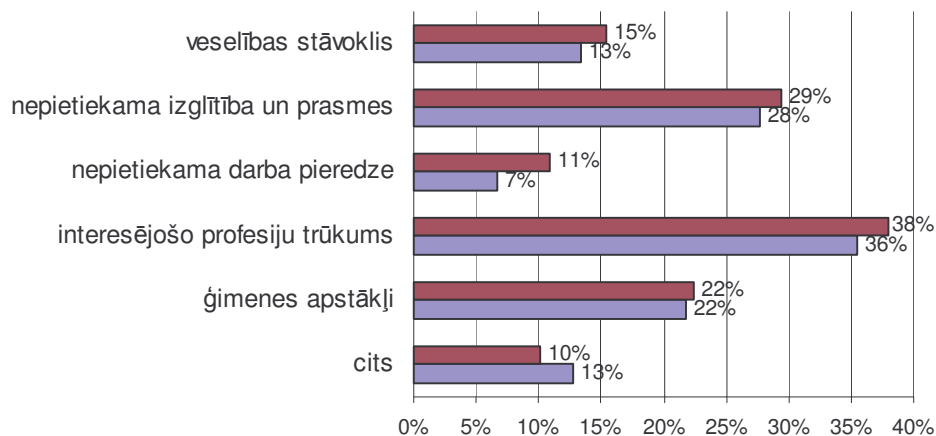

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ jā ■ nē

79. attēls. Respondentu problēmas atrast darbu nepietiekamu datorlietošanas prasmju dēļ Krāslavas rajonā.

Aptaujā tika noskaidroti arī galvenie iemesli, kas liedz atrast darbu (sk. 80. attēlu). Kā galveno iemeslu 36% respondentu minēja interesējošo profesiju trūkumu (visos četros rajonos kopumā – 38%), bet 28% aptaujāto norādīja nepietiekamu izglītību un prasmes (ieskaitot IT izglītību un prasmes; visos četros rajonos kopumā – 29%). Tāpat būtiski iemesli ir ģimenes apstākļi (22%), veselības stāvoklis (13%) un nepietiekama darba pieredze (7%). 13% respondentu darba atrašanas procesā būtisks bija kāds cits iemesls.

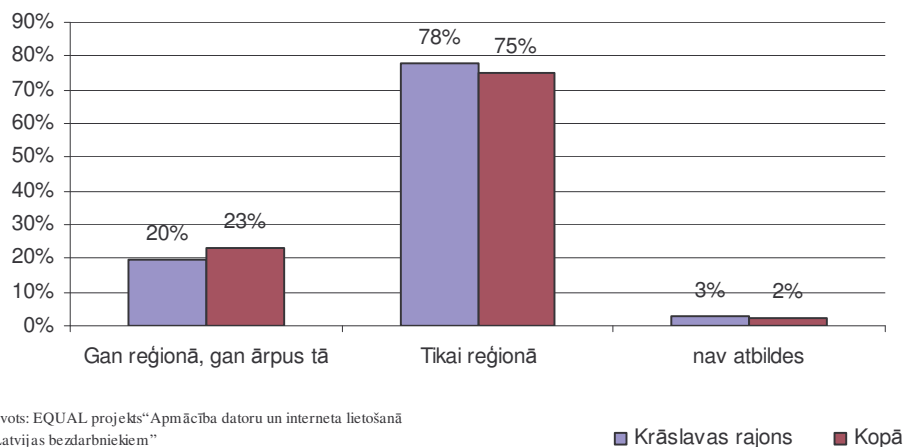

avots: EQUAL projekts "Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem"

■ Krāslavas rajons ■ Kopā

80. attēls. Galvenie iemesli, kuru dēļ ir problēmas atrast darbu Krāslavas rajonā (iespējamās vairākas atbildes).

Respondentiem tika arī jautāts, kur viņi meklē potenciālās darba vietas – tikai reģionā, kur viņi dzīvo, vai arī gan savā reģionā, gan ārpus tā (sk. 81. attēlu). Var secināt, ka 78% Krāslavas rajona respondentu nav gatavi meklēt darbu ārpus sava reģiona (šis rādītājs ir nedaudz augstāks kā visos četros rajonos kopumā – 75%).

81. attēls. Potenciālā darba meklēšanas vieta Krāslavas rajonā

Iespējams, ka šāda tendence vērojama tādēļ, ka aptaujāto vidū dominē cilvēki, kas ir vecāki par 35 gadiem un var būt cieši saistīti ar mājām un ģimeni.

Var pieņemt, ka šie 78% respondentu vēlētos, lai apmācības notiek viņu reģionā, kas liecina, ka nepieciešams paaugstināt esošo mācību centru kapacitāti. Tajā pašā laikā informācijas tehnoloģijas varētu pavērt šiem iedzīvotājiem attāla darba iespējas, kas ļautu tiem dzīvot savā reģionā un vienlaikus strādāt cita reģiona vai pat valsts uzņēmumā.

Secinājumi un ierosinājumi

Eiropas Kopienas iniciatīvas *EQUAL* projekta *Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem* ietvaros tika veikts pētījums *Bezdarbnieku segmentācija rajonos*. Šī pētījuma laikā Preiļu, Valmieras, Ventspils un Krāslavas rajonā tika aptaujāti 1264 bezdarbnieki, apkopojot informāciju par mērķa grupas datorprasmēm un ieinteresētību apgūt jaunas zināšanas un iemaņas.

Lai pilnvērtīgi izmantotu uzkrātos datus, būtiska nozīme ir vispārīgai informācijai par bezdarbnieku skaitu attiecīgajos reģionos. Šim mērķim tika izmantota pieejamā Nodarbinātības valsts aģentūras informācija.

Galvenie secinājumi, kas iegūti, analizējot pētījuma datus:

- Pamatiemaņas darbā ar datoru bija 35% respondentu no Preiļu, Valmieras, Ventspils un Krāslavas rajonā aptaujātajiem bezdarbniekiem. Tas liecina, ka tikai katrs trešais bezdarbnieks nav pakļauts digitālās atstumtības riskam. Salīdzinājumā ar LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem valstī datoru vidēji ir lietojuši 54% iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem. Tādējādi bezdarbnieku vidū datorlietošanas prasmes ir zemākas nekā vidēji valstī, un iedzīvotāji, kuriem būtu jādod iespēja apgūt pamatiemaņas darbā ar datoru, ir bezdarbnieki vecumā virs 30 gadiem.
- Vispārējais izglītības līmenis ir cieši saistīts ar datorprasmju līmeni. Piemēram, starp bezdarbniekiem ar augstāko izglītību datorprasmes ir 74% respondentu, bet ar pamatizglītību – tikai 17%.
- Lielākā daļa (45%) no respondentiem, kam ir datorprasmes, atzīmē, ka šīs prasmes ir apguvuši pašmācības ceļā. No vienas puses, tas liecina par aptaujāto ieinteresētību vai nepieciešamību izmantot datorus, no otras puses, tie, kas ir šādi apguvuši datorprasmes, nav tās apguvuši sistemātiski kvalificētu pasniedzēju vadībā, tādējādi ir liela varbūtība, ka apgūtās prasmes ir fragmentāras un nepilnīgas.
- Lielāka vēlme papildināt savas zināšanas ir tiem, kas jau prot lietot datoru (80%), kā arī tiem, kam ir vidējā, profesionālā (75%) vai augstākā izglītība (77%). Tajā pašā laikā lielākā daļa no viņiem savas datorprasmes ieguvuši pašmācības ceļā, kas netieši liecina, ka joprojām trūkst iespēju papildināt savas zināšanas specializētajosursos un interesējošajās mācību programmās.
- Lielākā daļa respondentu datoru izmanto mājās sadzīvē (44%), otrs populārākais datormaņu izmantošanas veids ir mācības (40%). Pozitīvi vērtējama tendence ir, ka

22% respondentu datoru ir izmantojuši darba meklēšanas procesā. Tajā pašā laikā 13% respondentu ir norādījuši, ka viņiem nav bijusi vajadzība lietot datoru.

- Svarīgs aspekts ir datoru pieejamība. Lielākajai daļai respondentu (52%) dators nav pieejams, tikai 22% respondentu dators ir pieejams mājās. Lai veicinātu datorprasmju izmantošanu, nepieciešams paredzēt vairāk dažādu publiskās piekļuves vietu datoram un internetam.
- Katrs ceturtais respondents (27%) ir norādījis, ka datorprasmju trūkums ir bijis šķērslis darba meklējumos. Tajā pašā laikā bezdarbnieku vidū datorprasmju trūkums ievērojami pārsniedz atbilstošo valsts vidējo rādītāju, kas savukārt liecina par datorprasmju arvien pieaugušo nozīmi ceļā uz informācijas sabiedrību.
- Tā kā respondenti lielākoties meklē darbu savā reģionā, piekļuve datoriem un apgūtas datorprasmes ļautu paplašināt darba atrašai pieejamo ģeogrāfisko areālu.

Pamatojoties uz apkopoto informāciju, jāteic, ka nepieciešami šādi pasākumi:

- Jāpalielina datorprasmju apguves tehniskā kapacitāte, paplašinot iespējas piekļūt datoriem (ierīkojot publiskos piekļuves punktus, mācību centrus) un publiskajiem elektroniskajiem informācijas resursiem. Turklāt svarīgi ir, lai piekļūt datoriem varētu ērti un par samērīgu cenu, ņemot vērā iedzīvotāju ienākumu līmeni.
- Jāattīsta apmācības iespējas mācību centros, nodrošinot iespēju apgūt datorprasmes specializētos kursus. Izstrādājot apmācību programmas, jāņem vērā mērķa grupu sastāvs (vecuma grupas, dzīvesvieta, izglītība u. tml.). Ņemot vērā zemo datorprasmju līmeni bezdarbnieku vidū, pirmām kārtām nepieciešams pievērst uzmanību mācību programmām, kas paredzētas datorprasmju pamatu apgūvei.
- Fokusēt apmācības norisi reģionos, ņemot vērā galvenās mērķauditorijas ierobežotās finansiālās iespējas apmeklēt kursus tālu no dzīvesvietas.

Pielikumi

Aptaujas anketas paraugs latviešu un krievu valodā.

Eiropas Kopienas Iniciatīvas EQUAL

Projekts

**“Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas
bezdarbniekiem”**

Aptaujas anketa

Ievads

Pētījums tiek veikts Eiropas kopienas iniciatīvas EQUAL Latvija projekta “Apmācība datoru un interneta lietošanā Latvijas bezdarbniekiem” ietvaros. Projekta mērķis ir palīdzēt šīs sociāli-ekonomiskās grupas iedzīvotājiem pārvarēt digitālo atstumtību, tādējādi veicinot sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū un visas sabiedrības dzīvē.

Pētījuma mērķis ir projekta efektīvai īstenošanai nepieciešamās informācijas savākšana un apkopošana, un līdz ar to esošās starpības noskaidrošana starp datoru un interneta lietošanas zināšanu pieprasījumu no darba devēja puses un piedāvājumu no potenciālā darba ņēmēja puses darba tirgū.

Pētījuma rezultāti tiks ņemti vērā un izmantoti apmācību programmu izstrādē.

Lūdzu, atbildiet uz zemāk uzdotajiem jautājumiem, atzīmējot vienu vai vairākus atbilžu variantus, vai sniedzot savu viedokli. (nepieciešamā atbilžu forma tiks norādīta pie katra jautājuma).

Aptauja ir anonīma un visa iegūtā informācija tiks izmantota apkopotā veidā tikai EQUAL projekta ietvaros.

Jau iepriekš paldies par Jūsu atsaucību!

1) Atzīmējiet, lūdzu, kuru reģionu Jūs pārstāvat?

- Ventspils
 Valmiera
 Preiļi
 Krāslava
 Cits (lūdzu, ierakstiet) _____

2) Jūsu dzīves vieta (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- pilsēta
 lauki

3) Dzimums (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- sievietē
 vīrietis

4) Vecums (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- 15 – 19 gadi
 20 - 24 gadi
 25 – 29 gadi
 30 – 34 gadi
 35 – 44 gadi
 45 – 54 gadi
 55 – 59 gadi
 60 gadi un vairāk

5) Izglītība (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- zemāka par pamata izglītību
 pamatizglītība
 vidējā izglītība
 profesionālā (arodizglītība) (lūdzu, ierakstiet, kāda)

 augstākā izglītība (lūdzu, ierakstiet, kāda) _____

- 6) **Vai Jūs protat lietot datoru un internetu?** (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)
- Jā
- Nē (pārejiet, lūdzu, pie 9.jautājuma)
- 7) **Kur Jūs esat apguvis līdzšinējās datoru un interneta lietošanas prasmes?**
(atzīmējiet visus sev atbilstošos atbilžu variantus)
- skolā
- specializētosursos
- pašmācības ceļā
- Citādi (lūdzu, ierakstiet) _____
- 8) **Kur Jūs līdz šim esat izmantojis savas datoru un interneta lietošanas prasmes?**
(atzīmējiet visus sev atbilstošos atbilžu variantus)
- darbā
- mācībās
- mājās (sadzīvē)
- darba meklēšanas procesā
- citur (lūdzu, ierakstiet, kur) _____
- man nav bijusi nepieciešamība un iespēja izmantot datoru līdz šim
- 9) **Vai Jums ir pieejams dators?** (atzīmējiet visus sev atbilstošos atbilžu variantus)
- mājās ir dators ar interneta pieslēgumu
- mājās ir dators bez interneta pieslēgumu
- dators ir pieejams darbavietā
- ir iespēja piekļūt datoram ārpus mājas
- nav pieejams dators
- 10) **Vai Jums ir nācies saskarties ar problēmu dabūt darbu datoru un interneta lietošanas prasmju nepietiekamības dēļ?** (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)
- Jā
- Nē
- 11) **Vai Jūs būtu ieinteresēts apgūt vai papildināt datoru un interneta lietošanas pamata prasmes?** (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)
- Jā
- Nē

12) **Vai Jūs pašreiz strādājat algotu darbu?** (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- Jā, pastāvīgs darbs
- Jā, pagaidu sabiedriskais darbs (**pāreji, lūdzu, pie 15. jautājuma**)
- Nē (**pāreji, lūdzu, pie 15. jautājuma**)

13) **Kādā nozarē Jūs strādājat?** (atzīmējiet visus sev atbilstošos atbilžu variantus)

- Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība
- Zvejniecība
- Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde
- Apstrādes rūpniecība
- Elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde
- Būvniecība
- Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu , motociklu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu remonts
- Viesnīcas un restorāni
- Transports, glabāšana un sakari
- Finanšu starpniecība
- Operācijas ar nekustamo īpašumu, noma, datorpakalpojumi, zinātne un citi komercpakalpojumi
- Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana
- Izglītība
- Veselība un sociālā aprūpe
- Sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalpojumi
- Mājsaimniecību darbība
- Ārpusteritoriālās organizācijas un institūcijas

14) **Kurā kategorijā ir Jūsu ieņemamais amats?** (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- Vadītājs
- Biroja darbinieks
- Ražošanas speciālists
- Strādnieks

Paldies par atsaucību!

Aptaujas turpinājums, ja uz 12. jautājumu atbilde Nē vai Jā, pagaidu sabiedriskais darbs.

15) Cik ilgi jau esat darba meklēšanas procesā? (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- līdz 6 mēnešiem
- 6-12 mēneši
- 1-3 gadi
- ilgāk par 3 gadiem

16) Kādi ir galvenie iemesli, kas liedz Jums sekmīgi atrast darbu? (atzīmējiet visus sev atbilstošos atbilžu variantus)

- interesējošo profesiju piedāvājuma trūkums reģionā
- nepietiekama izglītība un prasmes
- nepietiekama darba pieredze
- ģimenes apstākļi
- veselības stāvoklis
- Cita atbilde (tūdzu, ierakstiet) _____

17) Kur Jūs meklējat savu potenciālo darba vietu? (atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu)

- Tikai šajā reģionā
- Gan šajā reģionā, gan ārpus tā

Paldies par atsaucību!

Проект
По инициативе Европейского Сообщества
EQUAL
«Обучение безработных в Латвии
использованию компьютера и интернета»

Анкета

Вступление

Исследование ведется в рамках проекта EQUAL «Обучение безработных в Латвии использованию компьютера и интернета» по инициативе Европейского Сообщества. Цель проекта - помочь этой социально-экономической группе населения преодолеть барьер при использовании современных технологий и, таким образом, вывести на рынок труда и во все сферы общественной жизни часть населения, более всего подверженную риску быть социально изолированной.

Цель исследования - сбор и обработка информации для более эффективной реализации проекта, а также анализ разницы между требованиями к навыкам использования компьютера и интернета со стороны работодателя и предложением со стороны потенциальных работников на рынке труда.

Результаты исследования будут учтены и использованы при разработке программы обучения.

Пожалуйста, ответьте на ниже указанные вопросы.

Анкета анонимная и вся полученная информация будет использована в обработанном виде только в рамках проекта EQUAL.

Заранее благодарим за Вашу отзывчивость!

1) **Пожалуйста, отметьте, какой регион Вы представляете?**

- Вентспилс
- Валмиера
- Прейли
- Краслава
- Другой (пожалуйста, напишите) _____

2) **Ваше место проживания** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- город
- село

3) **Пол** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- женский
- мужской

4) **Возраст** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- 15 – 19 лет
- 20 - 24 года
- 25 – 29 лет
- 30 – 34 года
- 35 – 44 года
- 45 – 54 года
- 55 – 59 лет
- 60 лет и более

5) **Образование** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- ниже основного образования
- основное образование
- среднее образование
- профессиональное (профобразование) (пожалуйста, напишите, какое)
- _____
- высшее образование (пожалуйста, напишите, какое)
- _____

6) **Вы умеете пользоваться компьютером и интернетом?** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- Да
 Нет (перейдите, пожалуйста, к 9-ому вопросу)

7) **Где Вы получили знания по использованию компьютера и интернета?** (отметьте все соответствующие варианты ответов)

- в школе
 на специализированных курсах
 путём самообучения
 другое (пожалуйста, укажите) _____

8) **Где Вы до этого использовали свои знания по использованию компьютера и интернета?** (отметьте все соответствующие варианты ответов)

- на работе
 в учебном процессе
 дома (в быту)
 в процессе поиска работы
 в другом месте (пожалуйста, укажите где) _____
 у меня не было необходимости и возможности их использовать до этого

9) **Имеете ли Вы доступ к компьютеру?** (отметьте все соответствующие варианты ответов)

- дома есть компьютер с интернет-подключением
 дома есть компьютер без интернет-подключения
 имеется компьютер на рабочем месте
 есть возможность использовать компьютер вне дома
 компьютер не доступен

10) **Приходилось ли Вам сталкиваться с проблемой найти работу из-за недостаточных знаний по использованию компьютера и интернета?** (отметьте соответствующий вариант ответа)

- Да
 Нет

11) **Заинтересовала бы Вас возможность получить или улучшить свои основные знания по пользованию компьютера и интернета?** (отметьте соответствующий вариант ответа)

Да

Нет

12) **Работаете ли Вы сейчас на оплачиваемой работе?** (отметьте соответствующий вариант ответа)

Да, постоянная работа

Да, временная общественная работа (**перейдите, пожалуйста, к 15-ому вопросу**)

Нет (**перейдите, пожалуйста, к 15-ому вопросу**)

13) **В какой области Вы работаете?** (отметьте все подходящие варианты ответов)

Сельское хозяйство, охотничество и лесное хозяйство

Рыболовство

Добывающая промышленность и разработка карьеров

Обрабатывающая промышленность

Электро-энергетическое, газо и водоснабжение

Строительство

Оптовая и розничная торговля, ремонт автомобилей, мотоциклов, предметы индивидуального использования, бытовой аппаратуры и устройств

Гостиницы и рестораны

Транспорт, складское хозяйство и связь

Финансовое посредничество

Операции с недвижимостью, аренда, компьютерные услуги, наука и другие коммерческие услуги

Госуправление и защита государства, обязательное страхование

Образование

Здоровье и социальный уход

Общественные, социальные и индивидуальные услуги

Работы по домашнему хозяйству

Внегосударственные организации и институты

14) К какой из категории относится занимаемая Вами должность? (отметьте соответствующий вариант ответа)

- Руководитель
- Офисный работник
- Специалист на производстве
- Рабочий

Спасибо за отзывчивость!

Продолжение анкеты, если на **12-ый вопрос** Вы ответили **Нет** или **Да**, временные общественные работы.

15) Как долго Вы находитесь в процессе поиска работы? (отметьте соответствующий вариант ответа)

- до 6 месяцев
- 6-12 месяцев
- 1-3 года
- более 3 лет

16) Что является основными причинами, которые мешают Вам найти работу? (отметьте все соответствующие варианты ответов)

- нехватка предложений в регионе по интересующей профессии
- недостаточный уровень образования и знаний
- недостаточный опыт работы
- семейные обстоятельства
- состояние здоровья
- Другой ответ (пожалуйста, напишите) _____

17) Где Вы ищете потенциальную работу? (отметьте соответствующий вариант ответа)

- Только в своём регионе
- Как в своём, так и в других регионах

Спасибо за отзывчивость!